

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Год. XXXIII

Београд, 1 јуна 1929

Број 8

Годишња претплата . . . 100.— дин.
 На пола године 50.— дин.
 За три месеца 25.— дин.

Изази
 двапут
 месечно

Претплату слати упутницом администра-
 цији: Таксени Одсек О. Г. Б.
 Југовићева улица број 1.

Стање београдског водовода

Г. Милош Савчић, председник београдске општине, у одговору на питање одборника г. Д-р Аранђеловића, дао је Одбору на дан 31. маја тек. год., опширан експозе о стању водовода који овде доносимо у краћем изводу:

Слажем се са Г. Д-р Аранђеловићем, да је питање водовода једно од најважнијих питања Општине Београдске, и у исто време питање, које изискује много материјалних жртава.

Пре него што будем укратко изнео у каквом се стању налази данас београдски водовод и шта мисли садања управа предузети, дозволите ми, Господо одборници, да кажем неколико речи о историјату тога питања.

Још у самом почетку пројектовања и извођења водовода он је припреман за четрдесет до шездесет хиљада становника, и одређена је подземна вода у Макишу, којом је требало Београд снабдети.

Том приликом поступио се, на жалост, као што се код нас раде и сва друга питања, без довољно опсежног програма и систематског извршења, и да према томе није никакво чудо, да је данашња водоводна мрежа у Београду мала, нерационална и рђаво срачуната, и да не задовољава данашњу много већу потребу за водом. У своје време било је велике дискусије и борбе око тога, да ли је вода из Макиша чиста и да ли ће је бити довољно? Пошто су бунари подигнути утврђено је да је материјал, шљунак, из кога се вода вади, са ситним тако званим

живим песком, кога вода собом носи, и да се, око бунарске цеви тако нагомилава у виду кегле, да онемогућава да вода кроз њега (песак) пролази и самим тим смањује количину воде, што се утврдило чим су бунари сграђени. Бивало је да један бунар у прво време даје на пр. 12 литара у секунди, а после извесног времена све мање и мање, док не дође често и на 1½ литар воде у секунди. Што су због тог ситног песка бунари давали све мањи и мањи капацитет, морало се приступити градњи што више бунара, да би се добила што већа количина воде, и натај начин постали су многобројни бунари нерационално растурени по Макишу. И ако би се на тај начин црпала вода из Макиша, био би посао нерентабилан и што је још најглавније Макиш не може дати потребну количину данашње потребе Београда, и уз то сама вода из Макиша је, како се то каже, *тешка* јер има у себи много креча и гвожђа. Морало се тражити други терен за црпљење воде. Решење тога питања омогућило се угледом на друге веће вароши поред великих река, које употребљавају речну воду, много лакшу, па ипак коју је требало филтрирати, и од евентуалних бактерија хлорно обезбедити. Самим тим фактом да се може узети речна-савска вода за Београд, питање количине воде је дефинитивно решено. Остаје само садање инсталације одржавати и допуњавати.

Садање стање београдског водовода је овакво: 1) мрежа у Београду по улицама

је мала. 2) на Белим Водама постоје 4 парне пумпе за пуштање воде у резервоаре београдске, које се покрећу паром. Набављени су дизелмотори као њихове резерве, пошто за водовод увек мора бити 100% резерве. Док се монтирају електро-мотори биће погон на пумпама помоћу електричне енергије. Близу обале савске постављена је пумпа за пумпање савске воде, која се спроводи великом дрвеном цевљу у филтре а затим пушта у варош.

Количина пијаће воде Макишких бунара и Саве износила је 22—23.000 м³ у 24 сата.

Пошто се доврши полагање друге доводне цеви од 70 см. пречника у сифону и аквадукта на Чукарицу, и веже та цев са водоводном мрежом код Мостара, повећаће се количина у овој линији са још 14.000 м³ за пиће. Тако да ће укупно бити пијаће воде око 36.000 м³ за 24 сата. Сем тога из Саве пумпа се 12—15.000 м³ савске воде за поливање. Ови радови на везивању друге водоводне цеви са мрежом, трајаће још 4—5 недеља.

Морам да приметим на примедбу Г. Аранђеловића, да је немогуће да сви делови Београда имају у исто време подједнако потребне количине воде. Београд, због свог брдовитог терена, морао се поделити у три зоне. Прва зона најнижа увек има воде; друга је виша и она до сад није имала стално воде, јер се због недовољне количине вода која се налази у другој зони брзо утроши, тако да поједини делови — виши, остају без ње. То стање може се поправити већом количином воде, и ја се надам, да ће увођењем нових 14.000 м³ воде у употребу друга зона добити довољно воде. Трећа зона још није почела да се ради, па према томе у њој у опште и нема воде.

Познато је да чим има више зона за снабдевање воде, да се не сме са једног места, у овом случају са Белих Вода, вршити пумпање у прву, другу и трећу зону, јер би то био нерационалан рад, већ се главним пумпањем вода пушта у резервоар прве зоне, а из резервоара прве зоне пушта се у резервоар друге зоне, због тога да се не би цела количина из прве

и друге зоне морала пуштати, што би много коштало. Већ је боље и рационалније дизати пумпањем воде из прве зоне у другу и из друге у трећу само ону количину, која је потребна за дотичну зону.

Како Општини моментално недостају гвоздене цеви од 50 см. пречника да може од Мостара директно пуштати воду у резервоар друге зоне, а доцније у резервоар треће зоне, а тако исто и друге цеви за развођење по улицама где недостају, то је Управа по доласку приметила, и одмах предузела све што је потребно, да на име репарација набави гвоздене цеви за водовод и земљане за канале, које су најпотребније. И могу вас, господо, извести да је то питање јуче у Влади свршено.

Постављањем сепаратне цеви од 50 см. пречника, од Мостара за резервоар и рад за трећу зону, изазива у исто време и студију повећања и проширења београдског водовода, па самим тим и нов програм за тај рад. Потребно је дакле направити програм за повећање водовода, с обзиром на умножавање популације Београда, бар за 500.000 становника. Управа ће то питање узети у студију, и изнети пред одбор, ради утврђивања програма, за пројекат, за систематско извршење тога рада у једном периоду од бар 10 година.

Не само за водовод већ и за канализацију и остале радове треба утврдити један систематски програм за извођења, па га извести у једном периоду времена, пошто се предходно осигура и финансијска страна тога посла, а пре свега довести у равнотежу целокупно Општинско финансијско стање.

Оволико за сада о стању водовода. Молим господу одборнике да се претрпе, док не свршимо организацију и администрацију општине, па ћемо се, после тога, вратити поново на ово тако важно питање. Суд мисли да одреди једну комисију, која ће с њим то питање почети да изводи, пошто претходно утврди програм и систематско извршење тога деликатног питања.

На свршетку овог кратког излагања сматрам за потребно да лојално изјавим господи одборницима, да не могу позитивно тврдити нити гарантовати да ће се

потребне цеви за водовод добити благо-временно, и да ће исте бити положене до резервоара друге зоне, како би било осигурано снабдевање водом грађана тога краја. Толико само могу изјавити, да радимо смишљено и да ћемо свима силама настати да воде буде за све крајеве. У колико ће бити успеха у томе погледу не зависи само од Општинске Управе, већ и од разних других узрока. Подвлачим нарочито тежњу нове Општинске Управе да ово питање једном реши на начин који ће потпуно задовољити потребе садањег и будућег Београда. Да тај циљ

остваримо, рекох, потребно је имати одређен програм рада који ће се остваривати у једном строгом континуитету деловања, без прекида и без обзира на оне који ће се старати за извођење тих радова. Зло је да ми никада нисмо имали унапред одређене програме по којима би се радило у дужем периоду времена. Ми мислимо да радимо применом одређених система, а то нарочито важи код снабдевања водом, при чему се мора имати у виду и сталан прираштај становништва. Игнорисати ту чињеницу био би грех!

Војислав Заћина

Снабдевање Београда водом

I Добивање воде.

Београдски водовод се снабдева подземном и речном водом.

Подземна се вода добија из Макиша. Постоје сада свега 31 бунар, од којих су 9 стари (Смрекерови) и 22 нова.

9 старих саграђени су 1889 год. Од нових су:

3	бунара	саграђени	до 1915 год.
2	"	"	1915—1918 год.
4	"	"	1918—1923 "
6	"	"	1923—1925 "
1	"	"	1927 год.
6	"	"	1928 "

Укупна количина воде из свију бунара износи 16.000.000 лит. дневно или просечно 185 лит. на сек., т.ј. један бунар даје просечно 6 лит. на секунду, но издашност бунара опада са временом њиховог рада,

Стари бунари су повезани помоћу две натеге, које воде у један централни бунар. Из бунара вода се помоћу Вортингтон-пумпе диже на ризлере.

Нови бунари су повезани у четири групе. Свака група има своју црпку која

потискује воду у довод од 450 мм., који се завршава на ризлерима.

Ове пумпе дижу воду са минималне коте 61,0 м. до ризлера на коти 79,0 мет.

Струја за погон горњих пумпа добива се из стругаре „Макиш“ и потрошња износи дневно 3500 kw. час.

Речна вода за пиће добива се из Саве код „Шест Топола“. Инсталација овде саграђена је 1922—1923 год. и ради од јануара 1924 год. Из Саве се црпе 70 лит. на секунду помоћу једне електропумпе и потискују се на таложник. За црпљење ове воде постоји једна резервна пумпа истих димензија, дакле резерва износи 100%.

Дакле за сада каптира се свега пијаће воде:

из Макиша	185 лит. на сек.
" Саве	70 " " "
Свега	255 лит. на сек.

или око 22.000.000 лит. дневно.

Од јула 1928 год. радио је један провизоријум, створен од појединих делова постојећих инсталација и таквих, који су у раду. Провизоријум је давао око 80 лит. на сек. или 7.000.000 лит. дневно.

Укупно се давало за то време Београду до 55.000.000 лит. дневно.

Да би се повећала количина воде ради се сада и завршава једна инсталација за савску речну воду. Вода се каптира 600 м. више стругаре „Макиш“ и доводи се помоћу једне натеге од 700 мм. пречника и 250 мет. дужине у један сисачки бунар поред Шабачког друма.

У вези са инсталирањем нове пумпе на Савском водоводу подигнут је један таложник од 300 м³. запремине, који служи и као резервоар, одакле ће пумпа да сиса воду.

II Пречишћавање воде.

Како подземна тако и речна вода, пре него што се шаље у варош, пречишћава се.

За чишћење подземне воде (ослобађавање од гвожђа) подигнута је 1924 год. — 1925 год. на Белим Водама једна модерна инсталација за 400 лит/сек. Она се састоји из ризлера са 5 таложника и из 8 модерних американских брзих филтара, дакле чишћење подземне воде обезбеђено је за целокупну предвиђену количину.

III Дизање воде.

A. Пијаће воде.

Вода се црпи, како подземна тако и речна са коте око 65,0 мет., а Београд лежи на котама од + 75,0 мет. до + 200,0 мет. Да се не би целокупна вода без потребе подизала на највишу коту (нерационално) и да не би цеви у нижим деловима вароши биле изложене претерано великим притисцима, то је Београд у висинском смислу за снабдевање водом подељен у две зоне.

Граница између горње и доње зоне је приближно изохипса 125,0 мет.

а) Дизање воде у доњу зону.

На Белим Водама постоје и раде:

2 парне пумпе, свака за $Q=100$ лит/сек. и $H=100$ мет.

2 парне пумпе, свака за $Q=50$ лит/сек. и $H=100$ мет.

Сада се монтира:

1 електропумпа за $Q=400$ лит/сек. и $H=100$ мет.

На савском водоводу код „Шест Топола“ постоје две пумпе од по $Q=75$ лит сек. и $H=100$ мет., од којих је једна у раду, друга служи као резерва. Као погон има један електромотор и једна локомотива од 160 К. С. на тај начин овде имамо резерву од 100%.

б) Дизање воде у горњу зону.

Код резервоара код Војвођанске улице постоје:

1 електропумпа за $Q=120$ лит/сек. и $H=75$ мет.

2 дизелмотора са пумпом. свака, за $Q=37$ лит/сек. и $H=55$ мет.

B. Вода за поливања улица.

а) Дизање воде у доњу зону.

На савском водоводу код „Шест Топола“ постоји сада:

1 пумпа за $Q=40$ лит/сек. и $H=80$ мет., погон од локомотиве.

У електричној централи намештена је 1928 год. једна електропумпа за $Q=50$ лит/сек. и $H=100$ мет.

IV. Главни доводи.

A. Пијаћа вода.

После пречишћавања подземне и речне воде на Белим Водама и код „Шест Топола“ целокупна количина воде спроводи се у варош, и то у резервоар доње зоне на коти 145,0 m и у мрежу.

1. За довођење воде са Белих Вода постоје сада два довода од 450 мм. и од 300 мм.

Сада се завршава са полагањем једног довода од 700 мм. од Белих Вода до кафане „Мостар“.

У продужењу овог довода има се положити кроз варош један довод од 500 мм. од Мостара до резервоара у Војвођанској улици. За овај последњи посао одржана је већ лицитација 18.-II.-1929 год., али посао још није издат.

Пад притиска у доводима, који се може допустити на целој дужини од Белих Вода до резервоара у Војвођанској улици износи 92,0 — (148,0 — 76,0) — 20,0 мет.

Б. Вода за поливање.

Савска и дунавска вода за поливање и остало долази у постојећи резервоар (саграђен у 1926. г.) на Топчидерском Брду.

1. Овај резервоар је везан за пумпу код „Шест Топола“ помоћу два довода од по 300 мм., и то једног преко „Мостара“, другог преко Топчидера.

Барошка мрежа је везана за први од ових довода код „Мостара“ и то са цеви од 300 мм.

Дунавска вода иде такође једним доводом од 300 мм. од Електричне Централне до Теразија, где се спаја са савском мрежом (на цеви од 300 мм.). На тај начин постигнута је већа количина воде и повећање притиска на делу Калимекдан—Славија.

V Резервоари

Да би у часовима највеће потрошње воде у вароши водовод могао давати већу количину воде, него што могу дати бунари и остале инсталације, и да би се у току ноћи имао где сместити вишак воде изнад потрошње — саграђени су резервоари.

А. Пијаћа вода.

На Белим Водама постоје за пречишћену воду три резервоара:

стари у авлији	500 м³.
испод филтара за подземну воду	800 „
испод филтара за савску воду	400 „

Свега за 1700 м³.

Ово износи од целокупне дневне количине воде $\frac{1.700}{55.000} \times 100 = 3\%$

На савском водоводу код „Шест Топола“ постоји један резервоар од 300 м³, што износи

$$\frac{300}{6.000} \times 100 = 5\%$$

Главна улога ових резервоара је прикупљање воде за прање филтара, према томе горњи процентуални однос нема нарочите важности.

У доњој зони постоје два резервоара у Војвођанској улици на коти 145 m, и то:

Стари резервоар (саграђен 1892 г.)	1.700 м³.
------------------------------------	-----------

Нови резервоар (саграђен 1926 г.)	3.400 „
-----------------------------------	---------

Свега 5.100 м³.

а то је $\frac{5.100}{60.000} \times 100 = 8,5\%$ од дневне количине воде.

У горњој зони постоји на коти 202,0 мет. код Новог Ђерма један резервоар од 1.000 м³.

(Наставиће се.)

Драгиша Лапчевих

Реонско питање

Као некадањи одборник Општине Београдске бавио сам се, у неколико наврата, питањем реона града Београда. Један од тих одборничких говора штампао сам под заглављем „Реонско Питање“. Онда сам нарочито истакао: *„Ако је у питању интерес празилног развијања вароши, онда свакојако општина не сме допустити да се иза њених леђа развијају делови вароши који не стоје под њеном контролом.“*

Како се реонско питање измакло испод савршене компетенције Београда, то је „у Београду један потпуни беспоредак не само у погледу улица, не само у погледу регулације, него и бескрајни беспоредак у погледу подизања грађевина.“ То нарочито важи за улице и грађевине које се подижу изван тако званог реона; ма да то важи и за извесне крајеве који су реоном утврђени.

Осем тога, „Београд је савршено у жалосном беспоретку: с једне стране имате масу плацева који нису попуњени грађевинама, а с друге стране и оне што су подигнуте — не само да су рђаво грађене, већ ни један фронт улице ни по спољњем изгледу ни по висини није подједнак; не подижу се велике грађевине које би и давале леп изглед и корисно послужиле развијању вароши.“

Сама брига око постављања реона, није ништа помагала да се Београд не разлива у ширину и у дужину, већ је само помагала подизању вештачке ренте и до зла Бога хрђавих станова.

Више но ма какви закони о реону, могла би једна истинска граница, која би обухватила хиљаду метара откупљеног земљишта око Београда и на том километру подигла шума. Та би шума онемогућавала разливање Београда и нате-

рала на једно модерно подизање града.

А „Београд и по свом географском положају, и по политичком значају, и по трговинским приликама и свима другим условима мора постати велика варош, трговинска, индустријска и саобраћајна у исто време.“

Тако је моје гледиште било још 27 априла 1906 године, кад сам тај говор држао, па је такво оно и сад. Ја сам још тада говорио да ћемо: *„и железничку станицу и бродарско пристаниште преместити на Дунав“*, просто на основу посматрања тенденције наше и међународне трговине.

Грађење моста за Панчево приближује нас потреби око изградње пространије железничке станице, а водени пут низ Дунав неминовно нас гони и на изградњу пристаништа и елеватора који ће морском саобраћају послужити.

И то више није музика далеке будућности, већ неодложна потреба садашњости: и нову железничку станицу и ново бродарско пристаниште треба што пре да имамо.

Али ће Београд ипак пропадати, у беспоретку се развијати и уживати баснословну ренту на најгоре грађевине, ако се у реон Београда не увуку сва досадања варошка насеља и не постави им се једна озбиљна шпера пространа хиљаду метара од последње границе варошке. Другим речима: варош треба да буде ограђена шумом хиљаду метара ширине.

Само тим путем ће се реонско питање коначно решити, а са тим се решава читав низ проблема: и здрава грађевинска политика, и питање данас баснословно нарасле ренте, и питање улица, и спровођење здраве саобраћајне политике и т. д. и т. д.

Д-р Стев. З. Иванић

Бактериолошка вредност Београдског пијачног млека

Норме за процену хигијенске вредности млека, мењају се. Нарочито после рата врло велика пажња се у свима земљама обраћа овој ствари.

У Енглеској је до 1915. године млеко подпадало под одредбе општег закона о животињим намирницама. Те је године донесен посебан закон за млеко. Прве измене и допуне овог закона дошле су 1922 год., а затим 1926 год.

Законом од 1922 год. поштрени су захтеви у погледу бактериолошке чистоће млека. Изврсно млеко не сме садржати у 1 см више од 20.000 клица, а *Bact. Coli* у 100 см не сме бити више од 10. За ово млеко краве се морају регистровати и држати у нарочитим стајама, у које се друга стока не сме пуштати. Туберкулинска проба се врши сваких шест месеци. Помушено млеко пошто се процеди и разхлади, сипа се у боце, херметички запуни, са означањем произвођача, дана и часа пуњења, те се разносе потрошачима. А-млеко се добија од регистрованих крава, које подлежу туберкулинизовању свака три месеца. Ово млеко не сме имати више од 200.000 клица у 1 см. У продају се сме посетити само у боцама, али пуњити се не мора на млекарству, него се може донети у пломбираним судовима у продавницу, те се ту може пуњити. Пастеризовано млеко не сме имати више клица од изврсног млека.

1926 год. издата је нова законска допуна о млеку, по којој су још више поштрени законски прописи. По овом закону све стаје за музне краве, сва млекарства, све продавнице млека морају се регистровати. Стаје и млекарства региструју се пријавом, а продавнице морају бити предходно прегледане од санитарских власти. Од 1 октобра 1928 год. смеју само регистрована предузећа продавати млеко за свежу употребу или прерађивање. Регистроване стаје морају стално стојати под контролом ветеринара и то мора се надзиравати: здравље стоке, стање стаја, начин муже и прераде млека. Остале радње контролну наређено обучени надзорници. Ко не испуњава услове губи регистрацију и право трговине привремено или за свагда.

У Вашингтону, да поменемо још један пример, води се контрола над стајама и стоком у сваком погледу, затим над судовима, уређењу хладњача, пачину пуњења, напослетку над здрављем персонала. Врло се много полаже на бактериолошки преглед млека.

У Њујорку такође се обраћа пажња бактериолошком прегледу, те су млека по броју клица разврстана у три групе.

I. степен А-млеко из стаја без туберкулозних грла, са бројем клица испод 30000 у 1 см. Ово млеко служи за исхрану одојчади и мале деце.

II. степен В-млеко сме садржавати највише од 100000 клица у 1 см. Не сме бити од туберкулозних крава. Може се употребљавати за исхрану одраслих.

III. степен С-млеко, које садржи више од 100000 клица. Може се употребљавати само за прераду и фабрикацију.

»Certified Milk« је оно млеко, које у сировом стању нема више од 10000 клица у 1 см. Добија нарочиту потврду. Али чак ни овим млеком нису задовољнији, јер и оно чак може штетно утицати.

У Немачкој последњих година такође у Хигијени млека се све више истиче потреба бактериолошке контроле. И ту се увиђа, да је само хемијска контрола недовољна, да велике количине клица, на баш и најневицијих, врло много смањују хигијенску вредност млека. Из ових разлога постоји већ врло јака струја међу хигијеничарима млека и животињих намирница, који се баве проучавањима бактериолошке контроле млека, а негде је већ и у пракси уведена. Још у издању од 1926 год. König мисли: »Млеко са 100000 клица у 1 см важи још као добро, међутим оно са 20 милиона као врло рђаво.« Свакако да König даје врло високу границу рђавог млека по броју бактерија. Она је несумњиво још много нижа.

У жељи, да утврдимо хигијенску вредност Београдског пијачног млека ради оријентације за одређивање законских норми за наша млека, ја сам у Централном Хигијенском Заводу организовао испитивање пијачних млека почет-

ком фебруара 1927 год. За годину дана испитано је бактериолошки и хемијски 552 пробе млека. Испитивања су вршена свестрано. Резултати ће на другом месту бити објављени. Овде желим да изнесем само неколике интересантније податке бактериолошких испитивања млека, јер се у том правцу није никад систематски код нас млеко проучавало. Међутим ова испитивања као што ће се допније видети из резултата имају велика значаја.

Бактериолошка испитивања млека састоје се у испитивањима, да ли млеко не садржи неке заразне клице, од којих крива болује, а које могу изазвати обољење и код човека. Овде долази у првом реду туберкулоза. Ни у једном Београдском пијачном млеку писмо могли наћи бациле туберкулозе и ако смо сумњиве пробе и убризгавали огледним животињама.

Крива болује врло често и од гнојавог запаљења вимена. Клице овог гнојења прелазе и у млеко, те могу код човека, а нарочито код деце, да изазову поремећаје у органима за варење и често врло јаке проливе. Од 500 проба које смо прегледали на гној и гнојне клице нашли смо их у 47 проба или у 9.40%. Како су београдска пијачна млека обично мешана млека од више крива, то је свакако и број крива са болесним вименима много већи.

Ово запаљење вимена мења млеко, те добија слан укус, али и са економске тачке гледишта папоси велике штете, јер крива дају за 10—20% мање млека, него здраве.

До скоро се врло мала пажња обраћала на друге клице, које могу доспети у млеко приликом muže или прераде, те загадити и најздравије млеко. Има још и сада по неких лекара, који мисле да се кувањем те клице уништавају, те не могу нанети штете организму. Међутим испитивања у земљама, где је хигијена млека на високом степену (па ипак још нису потпуно задовољни) као што су Енглеска, Америка и Северне Европске земље, несумњиво су утврдиле, да за људску исхрану нису исте вредности млека са незнатним бројем клица и млека са великим количинама клица. Због тога данас у свима тим земљама обраћају нарочиту пажњу на количину и број тих иначе незаразних клица и постављају извесне граице њиховом броју, преко којих исправно и употребљиво не сме прећи. Велике количине клица мењају хигијенску вредност млека, јер клице употребљују састојке млека за своју исхрану и том приликом ства-

рају се извесне материје од тих састојака, које су мање хранљиве вредности за човека, па чак могу бити и штетне, те изазвати обољења.

Поред тога налаз извесних клица у млеку има и друга значаја. Заразне клице је прилично тешко доказати у млеку. Али има извесних клица, чије присуство нам сведочи, да би у случају какве превне заразне болести, могле доспети у то млеко и те клице. У превима човека живе многобројне врсте клица, које не изазивају обољења. Од ових врста клица нарочито су важне превне бактерије *Bacterium coli*. Ове клице су нам важне и за прегледе пијаће воде. Ако их нађемо у води у већем броју, значи да се вода од некуда загађује органичким материјама, па можда и изметима. Сличан значај има налаз ових клица и у млеку. Њихово присуство у млеку значи у најмању руку, да се приликом muže и обраде млека није водило рачуна о чистоћи, те се млеко загадило. Исто тако њихово присуство може значити и да је у млеко досипана нечиста, загађена вода.

Ми смо испитивали београдска млека и у овом погледу. Нашли смо у 91 проби ове клице, а у још 18 проба бактерије коли у друштву са другим клицама, које такође долазе услед нечистоће и загађења. Свега дакле у 109 проба или 21.8% млеко је загађено овим клицама, те због тога неупотребљиво за исхрану. У 4 пробе млека нашли смо и клице, које изазивају труњење беланчевина,

Али поред ових клица било је и других, које могу доћи у млеко само загађењима. Од 500 проба нашли смо загађења бактеријама коли и другим врстама клица, које значе, да је до млека доспела разна нечистоћа у 275 случајева или 55%, више од половине.

Поменуо сам већ, да млеко не сме ни обичне клице да садржи у великом броју. Да би смо утврдили, како београдска млека стоје у овом погледу, бројали смо, колико клица има у једном кубном сантиметру. Овим бројањима смо утврдили: 1) да има мање од 10000 клица само у 14 млека од 469 или у 2.9%. Али како је у 5 ових проба било *Bact. coli*, одбацили смо их, те дакле таквих млека има само 9 или 1.63%. 2) До 20000 клица (заједно с млеком под 1.) имало је у 51 проби или 10.88%. 3) до 30000 клица (заједно с прве две врсте) било је у 66 проба или 14.20%. 4) Од 20000 клица до 200000 клица што се по енглеским прописима сматра као употребљиво за

исхрану одраслих, било је у 263 пробе или 51,31%. 5) До 100000 клица у 1 см, што је по њујоршким прописима дозвољено, било је у 136 проба или 29,99%. Али међу нашим пробама било је 63 пробе или 13%, које садрже толико много клица да се у опште не могу пребројати. Интересантно је још поменути да је у 104 пробе биле преко 200000 до 1000000 клица, а од 1—10 милиона у 15 проба.

Као што се из ових бројева види Београдска млека садрже много клица, што значи, да се у великој мери загађују, да се рђаво ради приликом муке, да се нечисто обрађују.

Ако се испитују паша млека, свеже помужена, по своме хемијском саставу, можемо рећи, да су одличне каквоће. Просечно паша млека садрже све хранљиве састојке у довољним количинама. Али она се врло рђаво обрађују. Врло примитивно се краве музу, загађује се млеко у нечистим шталама, печистим рукама, прљавим судовима, досипањем загађене воде и т. д. Сама хемијска анализа није довољна, да нам обезбеди и хигијенски исправно млеко. Потребна је и бактериолошка.

Питање млека се узело у озбиљна проучавања у општинском саопштењу. Има већ скоро две године, како се све строжија контрола води над млеком и уводе пове и нове мере да се оно побољша у хигијенској вредности.

Једна врло велика, да не кажем чак и несаваљљива тешкоћа, да се дође до брзих реформи у овом правцу јесте начин продаје млека у Београду.

Само из Врачарског среза сваки дан доносе

у Београд 644 млекара млеко. А Београд се снабдева још из 6—8 срезова овом памирином. Нећемо претерати, ако мислимо, да сваки дан уноси у Београд млеко око 2500—3000 млекара. Ту пије могуће свакодневна и најпримитивнија контрола. Али се у тој невољи доскаче, што се врше свакодневне изненадне контроле великог броја млека.

Поред тога у последње време отишло се и даље, те су прописане још неке мере, да обезбеде грађанству добро млеко. Али у оваквим приликама и грађанство треба да помаже општину. Оно треба да тражи од својих млекара, да се тачно придржавају свих прописа, оно треба да тражи, да млекари сами подвргавају своје штале, своје краве и своје млеко свима потребним и прописаним прегледима и контролама. Општина ће установити и контролне књижице, те их сваки треба да тражи од свога млекара ради уверења, да је испуњавао све прописе. Општински Саопштење иде и даље, он ће припрењавати узимање проба ради прегледа и по вароши, да би сирећио досипање воде изван тропариских станица. У томе и грађанство треба да сарађује, па да сваку неисправност доставља и шаље млеко ради контроле.

Млеко је важна животна намирница, али оно може да буде и врло опасно по здравље, ако се с њим не поступа како хигијена прописује. У Београду се почело врло озбиљно радити, да се хигијена млека поправи. Успеси ће се постићи несумњиво, и ако има много тешкоћа, само је неопходна сарадња свих Београђана.

Д-р Сава Мојух

Значај нових законских одредаба о Београдској Општини

Проблем Београда за последњих десет година свео се на проблем добре комуналне политике, а ове не може бити без добре опште управе, јер је она прва у тесној вези, па чак и у зависности од ове друге. Под рђавом општом управом ранијих година ни комунална политика Београда није могла имати неки одређенији план и смисљеније извођење. У модерним градовима за последњих неколико деценија тежња је била да се политичко-партијска политика одвоји од комуналне, и само чињеницом да су

комунална питања добијала обележје стручности може се објаснити и схватити невероватан полет великих вароши Запада.

Београд као престоница мале Србије, а сада велике југословенске државе, има све услове да постане модерна варош. Док су се у времену релативно спорог пораста становништва могле разумети партијско-политичке тенденције комуналне политике, данас се таквим методама не могу решавати многобројни, све сложенији и удубљенији проблеми комуналних питања. То

не значи да они који данас воде комуналну политику могу бити без икакве идеје, плана, за решење комуналних питања. То значи само да се памећу нове методе, савременостије, еластичније и експедитивније. Ту нову технику комуналне политике мора да прописује законодавац, па је и код нас у том погледу нешто учињено.

У смислу опште политике после 6. јануара тенденција је да се и комунална политика Београда прво лини партијско-политичког обележја, и друго да јој се да гинија метода рада појачавањем извршне власти Општинског Суда. Општинској извршној власти у Београду даје се стручно-вапартиски карактер, а Општински Одбор са својим функцијама постаје више саветодавни орган, чији састав много личи на покушај представништва по занимању. Оно што је у другим земљама, нарочито у Немачкој, покушано за општу управу и општу привредну политику са привредним саветима и са т. зв. Reichswirtschaftsrat-ом, покушано је у Београду посредно постављањем у Општински Одбор људи с обзиром на њихова занимања, стручна знања и личне предности. На тај начин са извршном влашћу Општинског Суда која се усредсређује у колегијуму од три лица, и са саветодавном влашћу Општинског Одбора који је састављен од представника занимања, створени су добри услови за несметано и правилно отпављање и решавање комуналних проблема Београда.

У том смислу имамо две измене закона о општинама које су врло значајне, и ми смо овом приликом хтели да изложимо у чему се оне састоје. Прва је садржана у закону о изменама и допунама у закону о Општинама, од 12. фебруара 1929. год., а друга у закону о изменама и допунама у закону о Општинама од 5. јуна 1903. год., од 11. марта 1929. год. Обе измене чине једну смислени целину. Нас интересују за сада само одредбе које се тичу Београда.

1. — Суд — Док по закону о општинама од 5. јуна 1903. год. Општински Суд као извршну власт сачињавају изабрани Председник, Потпредседник и кметови, по закону од 12. фебруара 1929. год. (чл. 3.) управу општине чине именовани Председник, два Потпредседника и један кмет-правник. Овај последњи врши чисто судске функције и тиме је на неки начин извршена подела функције Општинског Суда на чисто судску и извршну. Док се раније могла уочити

извесна кумулација судске и извршне функције Општинског Суда, данас стварно извршну власт врши колегијум од Председника и два Потпредседника (други став истог члана). Такво решење потпуно одговара начелу централизације општинске власти, којој се даје истовремено власт али и пуна одговорност.

Делокруг власти и рада Општинског Суда проширује се на све предмете и послове који законом о општинама и другим законима нису изрично стављени у надлежност Општинског Одбора (чл. 2. зак. од 11. марта 1929. год.), а мора да их сврши Општина, уз дискрециону моћ Суда да решавање о тим пословима препусти Одбору. Свакако један експедитиван Суд ретко ће се послужити овим ставом, те би тако у надлежности Одбора остали само стриктно набројени послови. У тој тежњи да се сви важнији послови усредсреде у руке Општинског Суда стављени су му у надлежност и извесни специјални послови: а). израда статута за општинско особље (чл. 4. зак. од 11. марта 1929. год.); б). питање отпремнице отпуштених чиновника (трећи став истог члана). в). правилник о попису становништва (чл. 6.). Послове кметова воде поједини општински службеници, које Председник Општине за то нарочито одреди (чл. 3. зак. од 12. фебруара последњи став). Из надлежности Суда одузима се по новим изменама једино издавање уверења и преноси се на општинске органе: а). на шефа Административног Одељења, ако уверења траже приватна лица; б). на колегијум од три чиновника, ако уверења траже власти (чл. 3. закона од 11. марта 1929. год.).

II. — Одбор — У погледу састава Општинског Одбора, новим законима нису учињене велике измене. И ако члан 5. закона од 12. фебруара 1929. год. даје Министру Унутрашњих Дела право да мења број одборника у појединим општинама, ипак је у Београду постављен исти број одборника, т. ј. четрдесет пет. Измене у колико их има односе се на обележје тога састава. Критеријум по коме су постављени одборници био је у њиховом занимању, њиховој стручној и њиховој личној вредности. Цео састав, дакле, носи професионалан карактер. Истипа, та сразмера броја представника по занимањима пије строго узимана у рачун, али тенденција пада у очи. Тако, на пример, од четрдесет пет одборника деветорица су трговци, а то значи да једна петина при-

пада трговачком реду. Затим долазе занатлије, седам, чиновници, пет, професори Универзитета, четири, адвокати, четири, три инжењера, три лекара, два професора, два гостионичара, два банкара, два радника, један учитељ и један индустријалац.

Делокруг рада Општинског Одбора у главном је регулисао чл. 86. закона о Општинама од 5. јуна 1903. год., где су лимитативно набројени његови послови. Од тих послова изузети су из надлежности Општинског Одбора законом од 11. марта 1929. год. (чл. 1. тач. 3.) следећи послови: а). решавање о оставкама чланова Суда и Одбора; б). решавање о установи пових звања и умпожавању броја чиновника; в). решавање о установи кулука и такси за откуп од кулука; г). решавање о пријему у чланство општине; д). решавање о одређивању плате члановима Суда и општинском особљу. Најзад укинута је истим чланом и тачка 21. члана 86. закона од 5. јуна 1903. год., по којој је Општински Одбор решавао и о свим предметима које треба да сврши Општина, а нису изрично стављени законом у надлежности Суда. То право, видели смо пренесено је на Општински Суд. На тај начин Суд је тај који свршава све у закону неспоменуте општинске послове, а не Одбор.

Општински Одбор не решава више ни о

уtroшку кредита који се по чл. 133. закона од 5. јуна 1903. год. уносе у буџет за непредвиђене потребе. То његово право надзора над уtroшком поменутих кредита укинута је чл. 5. закона о од 11. марта 1929. год. буџетско право Општинског Одбора остало је нетакнуто, али му је зато финансијска власт стално сужавана. Док је по закону од 5. јуна 1903. год. Одбор решавао о свакој општинској грађевини или предузећу чим трошак овога пређе 10.000.—, а по уредби од 25. јуна 1921. год. кад пређе суму од 250.000.—, по чл. 1. тач. 1. закона од 11. марта 1929. год. та се сума пење па 400.000.—. Исто тако Одбор решава и о набавкама тек кад пређу суму од 100.000.— динара, док је по поменутој уредби решавао већ о набавкама преко 50.000.—. Што се тиче отуђења или трамне општинског покретног и непокретног имања, Одбор решава када вредност прелази суму од 200.000.— (чл. 1. тач. 2. закона од 11. марта 1929. год.), док је раније по поменутој уредби (тач. 6.) решавао о сваком отуђењу без обзира на вредност.

Једном речи новим изменама у закону о Општинама створени су формални услови за напредак Београдске Општине. Надати се да ће се, с обзиром на опште привредне и финансијске прилике, тај напредак постићи.

Нови и стари Београд

За последњих десет година Београд је постао симбол града који на американски начин невероватном брзином корача ка напредку. Огромне многоспратне зграде сваким даном све више потискују мале скромне куће, а периферија као да из праха ниче, па и она на основи садашњице. И ми смо сви усхићени што нам се престоница модернизује и улепшава.

А када странца пут нанесе, ми му са гордошћу показујемо лепе палате и оне свуда једнаке великоградске куће. С презрењем, скоро ћутке, прелазимо преко оних малих, оронулих кућица, и криво нам је ако му нога загне о турску калдрму. И тако сви једнодушно и са нестрпљењем очекујемо да нам престоница постане што пре равна другим европским градовима, сива и једнолика, као све велике вароши.

Тај прогрес је неизбежан, јер га време само

собом носи, а и потребан је, јер га модерни живот изискује. Ја то све добро знам и делим задовољство мојих суграђана, радујем се свакој обнови и осећам благодат модернизације; али ипак душу ми обузме сета, када ме пут нанесе оним старим кривудаваим улицама, које се још где-где — као неким чудом — крију у срцу саме престонице. Успорим ход, зауставим се пред неком малом старом кућом некадашњег Београда, притешњеном неком новом вишеспратном, фантазија живо ради и неки пријатан осећај и сећање из детињства обузме ме, да, онај стари патријалхални Београд губи се, зуб новог доба немилосрдно га изгриза, он одлази, губи се брзо — Дорћол, Варошкалија, Зерек, негдашњи центри живе балканске варошице нестају, и данас око ових истих места, стеже се гвоздени обруч и време руши све. Осуђени су да нестану и последњи

остатци старог Београда, који су толико времена скривали радости и жалости, доживели су толико промена, видели толике борбе, суделовали су такође у стварању овог великог, модерног Београда, који их данас скоро презире и немилосрдно осуђује на смрт. Па ипак тако су мирне и тихе, а кривудае и стрме улице као успаване, тек из далека, нека потмула тутњава и жагор допире до њих граја великоварошка. Душа се одмара овде, заборавља се на свакидашњицу и животну борбу, а око са љубављу обухвата давно познате облике и боје.

Не треба све то неподштавати, то су последње

успомене старог Београда, које ће се кроз кратко време потпуно изгубити, са гордошћу треба га показати странцу, који не тражи оно што свуда може да види.

Нама уметницима остаје света дужност, да тај стари, добри Београд овековечимо и што живље и реалистичније оставимо оним који долазе и тако сачувамо од заборавља те последње сведоке некадашњег живота. Та дела треба да остану као успомена на прошлост, будућим поколењима, и да их подсети на онај мирни и патријалхални Београд.

Драг. Стојановић.

М. Милисављевић

Савремени начини гашења пожара

11

(наставак)

Као друго средство употребљава се *начин гашења помоћу исушивања (сушења)*. При гашењу пожара овим начином служимо се сувим супстанцама.

Свакоме је познато да се допушта и да се често употребљава за гашење зачетка ватре чврстих објеката пребацивање и обавијање преко запаљеног предмета мараме, покривача, тепиха и т. сл. Успех у гашењу постиже се тиме што се ватри опемогући придолазак потребног кисеоника из ваздуха. Да би се то постигло потребно је ватру у целом њеном простору покривати, и то тако брзо, да покривач, марама, тепих и др. не добију времена да сами ватру прихвате, те да се и сами запале. Ако је запаљени предмет дуже времена био изложен ватри, те се је сав зажарио, то се угашење на тај начин ретко кад може постићи.

Исто тако може се при зачетку ватре чврстог предмета постићи успех у гашењу, ако се објекат који гори посипе песком, земљом, уличном прашином или тако званим «прахом за гашење», који се састоји из соде бикарбоне (HCO_3Na) којој је додато нешто гвозденог оксида.

Много је кориснија и згоднија употреба гашења помоћу исушивања у борби са пожарима течности или са ватром која постаје код наелектрисаних предмета услед «кратког споја». Само тада се мора употребити материјал који

не спроводи електрицитет. Мала количина просуте запаљене течности може се угасити и покривањем марамом, тепихом и т. сл. Исто тако постиже се успех, кад течност гори у судовима или кабловима, ако се употреби поклопац који се добро причврсти.

У радионицама где се кува фирнис, лак, а и у фабрикама где се прави маст за чишћење обуће или восак за глачање паркета овакав начин гашења се са великим успехом употребљава.

Посипањем песком, земљом, уличном прашином могу се упаљене течности лако угасити; нарочито ако овај материјал за гашење није влажан и ако га имамо при руци у довољној количини. Овај материјал усиса запаљену течност. При гашењу запаљене течности материјалом који суши, мора се толика количина овог материјала преко запаљене течности пресути, да сва течност буде пресутим слојем усисана и да још преко ње преостане један сув слој. Јасно је да се овај начин гашења може употребити само кад је мала количина запаљене течности.

Још бољи се успех постиже ако материјал који се посипа плива по упаљеној течности н. пр.: опшати од тресета, трице, струготине и т. сл. Ако се довољна количина овог, потпуно сувог, материјала преко запаљене течности посипе, постиже се успех и пре него што материјал у течност зађе (потоне) и то: угашење је брже у

колико је течност која гори гушћа (тер, зејтин, маст).

Велики успех показује и начин гашења помоћу водене паре. Код гашења овим начином доводи се водена пара под великим притиском кроз за то постројене цеви и славине у унутрашњост простора који треба да се заштити од ватре. Водена пара под великим притиском гаси својом експанзијом. Опај ваздушни кисеоник са великом снагом удаљује од запаљеног материјала и тиме одузима ватри њену храпу, а у исто време, хладећи запаљени предмет снижава му температуру.

Само тако, ако водена пара под великим притиском, загрејана на 300° , излази из једног парног сиска, она, услед нагло наступајућег ширења и мешања са ваздухом, при чему температура пада на $40-50^{\circ}$ C, дејствује угушујући и хладећи и успех се постиже.

Разумљиво је да се најбоље постиже угашење воденом паром у затвореном простору и то на тај начин што под притиском удубања (убачена) водена пара ваздух из простора истисне и онемогући придоласак свежег ваздуха. Пара се у затвореном простору потпуно шири и делује и у најзаклоњенијим угловима.

Водене паре морамо имати на месту гашења у довољној количини, иначе се не постиже успех. Због тога простори који хоће паром да се гасе морају бити мали и зидовима један од другог раздвојени.

Али употреба водене паре за гашење има једну велику ману, она се кисеоником који се подиже из усијаних тела већ на 500° C разлаже. Водоник који се при том ослободи има могућности да се са кисеоником из ваздуха помеша и тако да се створи „праскави гас“¹⁾, који јаким пламеним млазевима и разорним дејством може веома велику штету да причини.

Из овога излази да начин гашења помоћу водене паре може да буде употребљен само одмах, при зачетку пожара, пре него што у његовој околици постапу јако усијана тела.

Као још једним начином гашења служимо се *гасовима који угушују пламен* те тако онемогућавају сагоревање. Гашење се постиже на тај начин, што се материја која гори обавије јед-

ним гасним омотачем као капом и тако се не допусти приступ кисеоника из ваздуха. Такви гасови су Хлор, Азот, Угљена киселина (HCO_2) сумпораста киселина (H_2SO_3) и амонијак (NH_3). Гашењем овим гасовима постиже се много већи успех него гашењем помоћу водене паре; јер се они за гашење усијаних метала, креча, карбида, бронзане прашине и др. могу употребити и неће се при томе створити експлозивна гасна мешавина као на пр.: праскави гас при употреби водене паре.

Као најсигурније средство употребљавају се ови гасови за гашење у затвореним просторима на пр.: лађама, подрумима и стовариштима. Ако се појави пожар у затвореном или закључаном простору, то је довољно, после затварања свих отвора, једном снажном гасном струјом утиснути у дотични простор гас за гашење и истиснути ваздух са његовим кисеоником, помоћу гаса који нема кисеоника.

У незатвореним просторима је дејство гасова за гашење много мање; јер у том случају гас, који је преко упаљеног предмета растрнут, и ако је специфички тежи од ваздуха, услед јаке ваздушне струје, која постаје због топлоте, одмах се удаљава од објекта који гори и неискоришћен губи се у атмосфери. Није шта више тада искључено да ватра гасном струјом буде добро распрсана.

Гасови за гашење имају над другим средствима за гашење то преимућство што они стварима и зградама које гору не наносе толико штете као на пр.: вода; тако исто дају највећу сигурност да пожар или експлозија неће поново наступити.

Од гасова за гашење највише се и то са највећим успехом примењују угљена и сумпораста киселина. Оне се могу у обичним и згодним за руковање челичним боцама чувати или за мало времена пре употребе у погодним апаратима направити.

Велико усавршавање постигао је у последњим годинама начин гашења помоћу угљене киселине, тако да се већ поставља питање: да ли да се гашење на тај начин употреби и при пожарима електричних машина и трансформатора?

За савлађивање и гашење пожара, познате су као врло погодне и хемиске течности као: бром, хлороформ, метилбромид (CH_3Br) и тетрахлор угљеник (CCl_4). Дејство ових течности је у томе што оне, кад се преко предмета који

¹⁾ Праскави гас је смеша водоника и кисеоника у односу 2 према 1, који се у додиру са пламеном једине у воду (H_2O) изазивајући јаке експлозије и стварајући пламен са температуром од $2000-4000^{\circ}$ C.

гори проспу, производе гасове који имају ту особину да пламен угушују и тако пожар гасе.

Гашење хлороформом је немогуће употребити прво због његове велике цене, а друго због тога што пара хлороформа има то својство да онесвешћује. Употреба брома у већим количинама забрањује се тако исто због тога што његова пара има особину да надражује преко мере органе за дисање и гледање и да трује.

Тетрахлоругљеник (CCl_4), који се у хемиској индустрији као средство за пречишћавање и др. веома много употребљава, познат је као одлично средство за гашење свију пожара који се водом не могу гасити, а поглавито: упаљених течности и материја, које дошавши у везу са водом, производе запаљиве гасове н. пр.: зрнасти карбид, нафталин и т. д. За гашење пожара електричних машина и апарата нарочито је препоручљив зато што није сироводник електричне струје.

Тетрахлоругљеник је специфички тешка, безбојна течност, која има мирис хлороформа, тешко се пали, њена пара не може да гори, није експлозивна, такође не меша се са ваздухом. Тетрахлоругљеник врло лако испарава и губи се у ваздуху а мрзне на -25°C . Према

томе он се може чувати и у затвореним судовима а и на отвореном простору (на пољу). Али је велика штета што се тетрахлоругљеник на температури око 600°C распада у фосген (COCl_2) сопу киселину (HCl) и хлор (Cl). Чим је тетрахлоругљеник дуже времена изложен температури огњишта, морамо очекивати да се појаве веће количине фосгена и због тога се овај начин гашења не сме препоручити за гашење тесних и узаних просторија, а нарочито ако није обезбеђена могућност за брз повратак лица која гасе. Велики успех постиже се у гашењу запаљених течности тетрахлоругљеником. Тако исто много се употребљавају за гашење телефонских и телеграфских постројења инструменти звани »Тетра«, који су пуњени тетрахлоругљеником зато што пара материје која гаси не причињава никакву штету осетљивим сиправама и апаратима.

Слично тетрахлоругљенику понаша се и метил бромид (CH_3Br), коме се обично, да би му се повећао успех у гашењу, додају јединења брома или хлора. Пракса је међутим показала да ово средство за гашење није испунило очекивања и мало по мало већ је и изашло из употребе.

(Наставиће се)

Комуналне занимљивости широм света

Нова Прашка Централна Библиотека

Једна од огромно важних културних установа су варошке библиотеке и читаонице. Нарочито у великим градовима, где је већи део економски слабог становништва у немогућности да купије књиге и створи своју библиотеку.

Ти се многобројни становници одлично користе богатством једне грађанске централне Општинске Библиотеке.

Праг је тако ових дана добио нову централну библиотеку. Нова зграда, налага те грађанске књижице је готова. Палата је огромна, простих али монументалних форми и затвара целу једну страну Маријанског Трга. Пројектовао ју је архитект Рут, а подигао ју је као дар месту Прагу, Прашка Градска Штедионица у спомен шесетогодишњице свога опстанка.

Библиотека је основана 1891 године и стара зграда, у којој је била раније смештена, већ одавно не одговара потребама књижице. Пред рат је имала нешто преко 100.000 свезака, док сада има скоро 700.000, које стоје грађанству на расположењу осим у главној згради, још у филијали. У великој већини су књиге чешке,

али не фали ни брижљиво састављен избор страних књига, са музичким одељењима, па које је општина прашка само прошле године издала 400.000 кр. и које је по материјалу најбогатије у целој Европи.

Нова зграда може примити два милиона свезака, са пространим читаоницама, салама за предавања и изложбе и позориштем лутака. Као што се види нова библиотека ће бити средиштем свестраног културног и просветног рада престоичке чехословачке.

Златна свадба општинског брачног протоколисте у Брислу

У Бриселској општини, међу њеним чиновницима и грађанима, било је прошле недеље једно оригинално слављење.

Брачни протоколист општине Бриселске, стари статистичар Лујо Стене прославио је своју златну свадбу.

Приликом овог интересантног општинског брачног јубилеја, у коме је искрено учествовао цео Брисел, Стене је издао књигу са статистичким

подацима о своме раду на протоколисању грађанских бракова у Брислу.

Још од 1881 године Стене води брачни протокол града Брисла.

За то време он је протоколисао 48.000 бракова.

Међутим развода је за то време било свега 2 од сто, што је за једну космополитску варош као што је Брисел у истини врло непознат број.

Пергаменти градских седница Москве из 14 века

У Москви постоји научно-општинско друштво звано »Стара Москва«.

Оно као секција општине, има за циљ да врши ископавања и проучавања подземне Москве.

Јер под данашњом Москвом налази се такође још једна стара Москва. У дубини од седамнаест метара, налазе се остаци старих зграда, ходника и т. д.

Прошлог месеца научна секција »Стара Москва«, вршећи свој текући рад на истраживању, пронашла је пеке вазе, у којима су били стари

пергаменти — записници са свечаних седница градског већа.

Они датирају са неких свечаности из доба Димитрија Донског, т. ј. још из четрнаестог века.

Ови записници престављају својом садржином важна открића за комуналну историју Москве.

Будим-Пештанска статистика венчања и развода

Статистичко одељење општине у Будим-Пешти је издало занимљиву статистику венчања и развода. Године 1928 је склоњено у Будим-Пешти 9866 бракова. У 25 од сто бракова и жена зарађује. Статистика показује да старост у којој се људи жене расте. Раније је на дневном реду била удаја петнајестогодишње девојке, док прошло године су била само два таква случаја.

Према статистици разведено је у години 1928 2026 бракова, дакле четвртина склоњених бракова. И склапања брака у зрелијим годинама, као и ови сами разводи бракова, тумаче се од стране осталих статистичких података економском тежином живота у Будим-Пешти.

СЛУЖБЕНИ ДЕО**РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА****ЗАПИСНИК**

2.

САОПШТЕЊА

21 — Друге Редовне Седнице Одбора Општине Београдске, одржане 10. маја 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавао Председник г. МИЛОШ САВЧИЋ.

В. д. Деловође Одбора г. Д-р Ђура Ђуровић.

Од одборника били су: г. г.: Драг. Матејић, Васа Лазаревић, Свет. Гођевац, Д-р Лазар Генчић, инж. Ран. М. Аврамовић, Тихомир Панић, Драгољуб К. Милошевић, М. М. Стојановић, Р. Живковић, Јосиф Фрид, Алберт Фирт, Д-р Мића Анић, инж. М. М. Сокић, С. Бесарић, А. М. Ребац, К. Савић, Ђура Бајаловић, Ђ. П. Радојловић, инж. К. Буколац, Д-р. Страш. Љ. Милетић, Б. Ј. Антонијевић, Р. Јовановић, Триша Јовановић, К. Гиноввић, Негослав Илић, Таса Максимовић, Ј. Поповић, Влад. К. Петровић, Д-р. Александар Леко, О. Б. Благојевић, Шемајо де Мајо, Бранко Поповић, Д-р Букић Пијаде, Дим. Г. Станчуловић, Милован. Ј. Матић и Мих. Л. Ђурић.

1.

Прочитан је Записник претходне седнице.

На захтев одборника г. Ранка Живковића исправља се погрешно забележена одлука општинског одбора од 5. априла т. г., која се односи на имање, које је Општина продала Фонду Грађевинарског Дома Удружења Београдских Грађевинара у толико, што преносну таксу плаћа Општина, а не поменути фонд, како је погрешно забележена одлука Одбора у записник. Ова исправка учињена је на прошлој седници од стране г. одборника, али омашком није унесена у записник.

Одборник г. Негослав Илић ставља примедбу, да у записник није ушло његово питање о општинским радионицама.

Одборник г. Ранисав Аврамовић констатује, да није ушло такође у записник оно, што је он говорио о Генералном Плану Београда, као и његова изјава, у којој је дотакао читав ред људи коме он припада. Укратко, та програмска изјава, дана после положене заклетве, састоји се у овоме: његовим наименовањем за одборника Општине Београдске указана је част Удружењу Инжињера и Архитекта чији је он председник. Сматра да сви послови треба да буду договорно третиран у Општинском Одбору и да је потребно мање гледати у прошлост а више на будућност, да буде мање рекриминација а више позитивног рада. Сматра даље, да ће Општински Суд повући једну линију на пословима који су до сада урађени и изложити пред Одбор опширан експозе.

За овим је записник са прошле седнице примљен.

а) Председник г. Савчић саопштава Одбору, да г. Димитрије Тасић коме је одобрена набавка за Општину од преко 300 вагона ситних коцака тражи, да у његов уговор са Општином уђе и г. Д-р Михаило Франк који га финансира. Сматра, да одбор нема разлога да овај захтев не усвоји. Одбор усваја овај предлог.

б) Подпредседник г. Д-р М. Стојадиновић саопштава Одбору да је Суд решио да из кредита од 120.000,— динара који је одобрен за попис становништва, оно што је остало преко трошкова око штампања формулара, расподела као награду свима, који су активно учествовали у попису, водећи рачуна о личној вредности појединаца. На штампање формулара утрошена је 31.000,— динара; према томе остатак за награде до износа суме до 120.000,— динара поделиће се пописивачима и члановима комисије као награда, дневница за уложени труд. Истиче затим нагао пораст становништва за последњих осам година: 1820. Београд је имао 5.000 становника, а 1921. год. 120.000; за сто година пораст 106.000; од 1921. год. до данас пораст је 115.000, што ће рећи, да се становништво повећало за ово време више него за век раније. Примећује, да је попис становништва потпуно успео и да је то у целокупној јавности истакнуто признањем.

Одборник г. Васа Лазаревић противан је да се награде дају пописивачима. Чини му се, да Одбор није утврдио никакав кредит за попис, него је само одобрио Суду да исти изврши. Затим излаже поново разлоге, које је раније дао у одборској седници против пописа и пребацује Суду, што није прво донео Правилник о реформи Статистичког Одељења, па тек онда приступио попису, пошто попис није циљ него средство.

Одборник г. Д-р Страшимир Милетић, констатујући, да је кредит од 120.000,— динара за попис изгласан од стране одбора; истиче да по законским прописима расподела тога кредита не долази у компетенцију општинског одбора, већ општинског Суда. Ако би се о чему имало говорити, то је о резултату самога пописа, и зато мисли, да би то питање требало да има засебну тачку.

Потпредседник г. Д-р М. Стојадиновић сматра, да је од стране суда дужан одговора Одбору у вези обећања, да ће се резултат пописа саопштити 1. маја. Не жели, да са г. Лазаревићем исправља теориски питање пописа, који је потпуно успео, па би и дискусија ове врсте била више излишна. Теориски се иначе да дискутовати о организацији статистику, коју ће Суд спровести у вези законских овлашћења. Што се тиче конкретног случаја, Суд је добио

овлашћење, да у споразуму са Управом Града Београда пропише правилник који ће дати нову организацију Статистичко-Пријавном Одељењу и омогућити тешњу органску везу између Пријавног Одељења и Општинске Статистике. Тај Правилник биће ускоро завршен.

Одборник г. Тихомир Панић сматра, да не треба давати пописивачима никакве награде јер су они било државни било општински чиновници, али ако су радили у суботу и недељу, нека им се дају дневнице.

Председник г. Савчић објашњава, да ће се награда пописивачима сматрати као награда за теренски рад. Тако треба разумети саопштење Суда, који је, имајући право да сам врши расподелу кредита одређеног за попис, хтео да извести Одбор о својој одлуци.

в) Председник г. Савчић саопштава Одбору да се одборници г. г. Д-р Милорад Недељковић и Д-р Драгољуб Аранђеловић налазе на путу, а да су се оправдали за вечерашњи недолозак на седницу одборници г. г. Душан Милићевић, Јован Дравић и Тјешмир Старчевић.

г) Председник г. Савчић извештава Одбор, да је јуче стигао акт надлежне војне власти за одређивање одборника у комисију за регрутацију, и зато ово питање није могло бити стављено на дневни ред. Предлаже у ову комисију следећу г. г. одборнике, које одбор једногласно прима: *Алберта Фрита, Васу Лазаревића, Владу Петровића, Димитрија Станчуловића, Душана Милићевића, Јована Дравића, Јосифа Фрида, Крсту Гиновића, Ратислава М. Аврамовића, Ранка Живковића, Светозара Гођевића и Трифуна Јовановића.*

3.

Председник г. Савчић изјављује, да је Суд сматрао за потребно да обавести одбор о томе, како данас стоји питање кланице? Познато је, да је Општина била склопила уговор са Кланичним Друштвом за 50 година. По споразуму од прошле године између Општине и Кланичног Друштва, Општина је почела да диже кланицу за себе, сматрајући, изгледа, да ће је кланица стати 2 и по до 5 милиона динара, а за 5 милиона динара има још уступљених полова. Међутим, да се кланица доврши, потребно је још 19 милиона динара. Како садашња Општинска Управа не може да нађе довољно кредит за изградњу кланице, а по последњем споразуму са Кланичним Друштвом стока може да се које за рачун Општине док ова не подигне своју кланицу, на садашњој кланци, Суд сматра да би ово питање требало одложити за извођење радова првобитних размера док се не би напла потребна новчана средства.

После овог обавештења отворила се дискусија о питању кланице у којој су узели учешћа одборници: г. г. Васа Лазаревић, Крста Гинов-

ић, Борђе Радојловић, Д-р Страшимир Милетић, Милован Матић и Ратислав Аврамовић.

Одборник г. Васа Лазаревић тражи, да се поднесе стручан реферат, како би могло да се види, како детаљно стоји ствар са кланцом; јер је он, као члан старе управе изненађен оваквим саопштењем г. Председника, пошто је између предвиђања старе и нове општинске управе о трошковима за подизање кланице читавих 19 милиона динара.

Одборник г. Борђе Радојловић се слаже се г. Лазаревићем, да треба поднети о питању кланице један стручан експозе; јер не може да замисли да су трошкови око кланице једном били процењени око 10 милиона динара, а сада пак, ти трошкови износе 29 милиона динара. То је једна жалосна ствар коју треба детаљно да зна не само општински одбор, него и све грађанство Београда.

Одборник г. Крста Гиновић износи читав низ недостатака данашње кланице, која је рађена за Београд од 40—50.000 становника док данас Београд броји 220.000 становника. У културним државама на кланице се обраћа особита пажња; јер оне могу бити или извор болести или извор здравља; према томе како су уређене. Грађанство Београда, које даје Општину око 8—9 милиона динара у виду разних такса, има права тражити, да му се подигне модерна кланица. У место тога данас се штале, у које је 30 година смештавана стока претварају у хладњаче за месо. Напоследку г. Гиновић истиче тежак положај људи који раде на кланци, од којих се тражи да испуњавају све формалности, а не даје им се могућност да своју робу на солидан начин изrade.

Одборник г. Д-р Страшимир Милетић констатује грешке старе Општинске Управе у питању кланице, грешке које су он и његови другови у прошлој општинској управи предвиђали. Чуди се, како садашња општинска управа не мисли да решава питање кланице кад се зна, да Београд плаћа месо скупље него у Немачкој; него што се плаћа месо у Немачкој и Француској. За време празника на кланци постоји пека врста монопола док се с друге стране забрањује довоз. Питање треба да се постави овако: или не мислимо да дигнемо општинску кланицу, или пак хоћемо да ступимо у преговоре са Кланичним Друштвом да подигне модернију кланицу, или, најзад желимо, да за извесно време обуставимо те послове док се не дође до могућности, да се настави тај рад. Налази да цело питање није довољно проучено да би одборнике могло убедити у то, да се питање кланице одлаже.

Председник г. Милош Савчић: Неоправдана је бојазан, да се кланица неће подизати. Општински Суд је само хтео да извести Одбор, како ствар данас стоји са кланцом. Поново подвлачи, да је цео рад предузет без икаквог плана, да се штале претварају у хладњаче, што

оставља ужасан утисак. Нема никакве манипулације стоком. Стара Општинска Управа радила је тако, вероватно за то, што се веровало, без предходног студирања питања, да се кланица може направити за 3—4 милиона динара. Општински Суд поклања пуну пажњу овоме важном питању и истиче, да ће се ово што је почело да се ради свршити, да не би пропало, т. ј. радићемо у границама финансијских средстава. Међутим, да кланицу комплетирамо онако како треба, немамо финансијску могућност. Поново наглашује оскућу сваког генералног плана за започету изградњу кланице и подизачи да је тражио, чим је дошао на положај председника пројекат и прорачун, али су ми одговорили да од тога нема ништа. Идући пут ће изнети опширније шта је све предвиђено да се ради, колико је израђено и колико још треба изградити, да све буде готово.

Одборник г. Милован Матић сматра, да ако кланица која се тек сада ради, неће одговарати потребним условима, онда је боље да се тај рад обустави, како се не би бацали нови милиони. Треба решити, да ли продужити рад на започетој кланици или ставити Управи Општинској у дужност да изради планове за нову кланицу, како би се приступило њеном подизању чим финансијске могућности буду дозвољавале.

Одборник г. Ранислав Аврамовић чини апел на Суд да питању кланице поклони највећу пажњу и пита се, да ли би и даље требало трошити паре за изградњу започете кланице, која, како је дискусија показала, не одговара свим потребним условима. Цело питање треба поново изнети у једној општој форми, водећи рачуна о његовој техничкој и финансијској страни.

Председник г. Савчић објављује, да се после ове дискусије прелази на идућу тачку дневног реда.

4.

На предлог Суда Одбор је изабрао:

За директора Техничке Дирекције г. **Огњана Кузмановића**, помоћника Министра Саобраћаја.

За директора Управе Трамваја и Осветљења г. **Бору С. Поповића**, помоћника Министра Саобраћаја у пензији.

За шефа Санитета г. **Др. Драгутину Радишића** и

За деловођу Општине г. **Др. Саву Мојића** са платом која је буџетом за ову годину предвиђена.

На захтев одборника г. Ранислава Аврамовића, Председник г. Савчић обавештава, да су директор Техничке Дирекције и директор Управе Трамваја и Осветљења потпуно независни један од другог.

Одборник г. **Др. Лазар Генчић** замери Суду, што је лимитирао године кандидата за шефа Санитеског Одељења. Само се тиме може

објаснити, да је за такво место било пријављено свега пет кандидата.

Одборник г. **Васа Лазаревић**, налази да треба исправити погрешку учињену приликом отпуштања ранијег деловође; јер је зато био надлежан Одбор а не Суд.

Председник г. **Савчић**: Не може се сматрати да је према бив. деловођи неправилно поступљено; јер обзиром на примедбе које је Одбор стављао на његове записнице и изражену жељу самога Одбора да се измене стенограф и секретар, Суд је у томе смислу и поступио.

Поводом питања г. **Васе Лазаревића** и **Тихомира Панића**, председник г. **Савчић** изјављује, да Суд ни са једним од изабраних шефова неће правити уговор.

На питање одборника г. **Др. Страшимира Милетића** Председник г. **Савчић** одговара, да су у Управи Трамваја и Осветљења сви потчињени директору.

5.

По предмету АБр. 10462 Одбор је

РЕШИО:

Да се општинска зграда са намештајем у Узуз Мирковој улици као и општинска зграда са намештајем у Југовићевој улици осигурају код Осигуравајућег Друштва „Србија“ на укупну суму од дин. 14.728.000,— а исплата премије за осигурање са таксом и дажбином у суми од 8.309,44 дин. годишње на терет партије 35 поз. 4 буџета за 1929. год.

Закључено осигурање има важити 10 година, с тим да Осигуравајуће Друштво „Србија“ ре-осигура ово осигурање код осталих наших домаћих друштава у Београду. Полиса осигурања чуваће се у Главној Благајни.

Решење доставити Осигуравајућем друштву за израду полисе, а извести Књеговодство, Ликвидатуру и Главну Благајну за исплату.

Управа Општинских Добра да изврши ово осигурање.

6.

По предмету АБр. 10463. Одбор је

РЕШИО:

Да се зграде, машинерије и лабораторије, моторна кола, угаљ и материјал Управе Трамваја и Осветљења осигурају од пожара, грома и експлозије на суму од 135.660.700,— динара колективно код Осигуравајућег Друштва „Србија“, „Шумадија“, Југославија и „Београдске Задруге“ плаћајући поменутих друштвима на име премије, за прву годину 265.022,80 дин. а за осталих девет година по 260.346,— динара.

Плаћање полисе за ово осигурање пада на партију 6. поз. 3. буџета Управе Трамваја и Осветљења.

7.

По предмету АБр. 9610. Одбор је

РЕШИО:

Да се усвоји понуда Првог Српског Друштва за Осигурање »Србије« АБр. 9218 од 25. IV. 1929. год. за колективно осигурање особља Ватрогасног Одељења (за сада 50 људи) у несрећним случајевима, за случај смрти и инвалидитета и то у случају смрти: сваки појединац на 100.000,— дин., а на случај инвалидитета сваки појединац на 200.000,— динара. Осигурање да се изврши код поменутог Друштва за годишњу премију у износу 12.547,50 динара.

Овај издатак има да падне на терет партије 16. поз. 6. буџета Општине Београдске за 1929. годину.

Ватрогасно Одељење сваке године да уноси у буџет потребну суму за покриће овог осигурања.

Правобранилачки Одсек, да склопи у име Општине Београдске са Осигуравајућим Друштвом »Србија« уговор о овом осигурању, а пуномоћник да потпише полису и да је преда на чување Главној Благојни Општине Београдске, која има редовно и благовремено да плаћа годишње премије из предвиђеног кредита.

8.

По предмету АБр. 9371 Одбор је

РЕШИО:

Да се испорука целокупне количине сијалица потребних Управи Трамваја и Осветљења уступи, као најповољнијем понуђачу фирми Технички Биро Јована Милосављевића по ову цену:

11.500 ком. сијалица 120 волти	15 вати	8,05 Д.	12.075,—
1.500 „ „ 120 „	25 „	8,05 „	92.575,—
4.500 „ „ 120 „	40 „	8,05 „	36.225,—
1.300 „ „ 120 „	60 „	11,35 „	14.755,—
300 „ „ 120 „	75 „	15,10 „	4.530,—
1.000 „ „ 120 „	100 „	22,50 „	22.500,—
800 „ „ 120 „	200 „	39,25 „	31.400,—
800 „ „ 120 „	300 „	60,70 „	48.560,—
700 „ „ 120 „	500 „	77,10 „	53.970,—
50 „ „ 220 „	15 „	8,05 „	402,50
50 „ „ 220 „	25 „	8,05 „	402,50
300 „ „ 220 „	40 „	8,05 „	2.415,—
100 „ „ 220 „	60 „	11,35 „	1.135,—
50 „ „ 220 „	75 „	15,10 „	755,—
50 „ „ 220 „	100 „	22,50 „	1.125,—
60 „ „ 220 „	200 „	39,25 „	2.355,—
60 „ „ 220 „	300 „	60,70 „	3.642,—
30 „ „ 220 „	500 „	77,10 „	2.313,—

Свега Динара 331.135,—

Сијалице мораја бити марке »Tungsram«

9.

По предмету АБр. 8799 и 10136 Одбор је

РЕШИО:

а) Да се за сахрану посмртних остатака поч. Михајла Ковачевића, бив. ђенерала, уступи

бесплатно гробница у алеји великана, а између 29. и 78. парцеле.

б) Да се Лепосави удови Мите Живковића, бив. директора гимназије уступи бесплатно једна гробница на Новом Гробљу за сахрану посмртних остатака Јованке кћери Војводе Весе Чарапића, која је до сада била сахрањена у обичном гробљу.

10.

По предметима АБр. 10107, 10108, 10109, 10110, 10111, 10113, 10112, 4045 и 10114 Одбор је

РЕШИО:

а) Да се апроприше део земљишта Регулационог Фонда Општине Београдске, г. Трајку Апдоновићу у Млетачкој ул. бр. 30, по цени од 350,— динара квадратни метар, с тим, да преносну таксу плати купац.

б) Да се уступи земљиште Регулационог Фонда Општине Београдске у Гробљанској улици Гробљанском Одељењу за потребе гробља и да се постојеће зграде на том земљишту поруше.

в) Да се изврши измена регулације Аврамове улице, обзиром на велику експропријацију која би се имала извршити по Генералном Плану.

г) Да се експроприше део земљишта г. Стојана Стојановића у Призренској ул. бр. 6., које је потребно ради проширења Призренске улице, а до два метра испред регулационе линије, за зидање које се оставља сопственику да задржи за баштицу и плати по комисијској процени за метар зграде које се секу по 1.100,— дин. а за земљиште по 2.500,— динара. Преносну таксу платиће обе стране по пола.

д) Да се апроприше г. Јосипу Шојату имање Регулационог Фонда Општине Београдске у Влајковићевој улици ради изласка на регулациону линију у површини 14 метара квадратних а по цени од 1.200,— дин. м². Преносну таксу да плати купац.

ђ) Да се апроприше имању г. Петра Крајиновића на Крагујевачком Дрму, ради изласка на регулациону линију земљиште Регулационог Фонда Општине Београдске у површини од 22 м², а по цени од 120,— дин. по квадратном метру. Преносну таксу плаћа купац.

е) Да се имању Босанске Банке у Рајића улици апроприше део земљишта Регулационог Фонда Општине Београдске ради изласка на регулациону линију, у површини од 132,80 м² а по цени од 1.500,— дин. квадратни метар. Преносну таксу плаћа купац.

ж) Да се имању г. Ђуре Богданића у Босанској улици апроприше део земљишта Регулационог Фонда Општине Београдске у површини од 10 м² ради изласка на регулациону линију, а по цени од 600,— дин. метар квадратни. Преносну таксу плаћа купац.

з) Питање експропријације имања Николе Братића и Саве Шапчанина ради просецања

Лазаревићевог Сокачета скинуто је с дневног реда.

Одборник г. Васа Лазаревић изјављује да се у начелу уздржао од гласања и да ће то сваки пут чинити у питањима експропријације и експропријације; јер за заклето одборнике нема довољно гаранције кад зависни општински чиновници врше процене. Убудету је предвиђено 10,000.000 динара за ове сврхе, а сада Суд тражи у идућој тачци дневног реда накнадне кредите за исплату експропријације.

Пошто је г. Потпредседник Зајина објаснио, да се ови предлози не подносе Одбору пре него прођу кроз једну претходну конференцију одборника, које он позива и на тој конференцији претходно одобравају спремљене предлоге, председник г. Савчић изјављује, да од предвиђених 10,000.000,— дин. о којима говори г. Лазаревић има данас свега 175.000 динара, а постоје потписани уговори, који Општини налажу обавезе, којима она мора одговорити, ако неће чекати судску одлуку, да јој се продају ствари и ако су ти уговори претекли од куповања којеквалитетних ледина и ливада које су за сада Општини сасвим непотребне.

11.

По предмету АБр. 10106 Одбор је

РЕШИО:

Да се суме одобрене по буџету и то:

Партија 31	поз. 1	у Динара	1,000.000,—
> 32	> 5	>	400.000,—
> 42	> 1	>	1.000.000,—
> 42	> 16	>	500.000,—

Укупно Динара 2,900.000,—

употребе за повећање буџетске партије 41. поз. 1. ради исплате имања која се експропришу у циљу регулације.

12.

Потпредседник г. Др. М. Стојадиновић моли Одбор, да се предлог одборника г. Др. Лазара Генчића са прошле седнице о образовању једне здравствене секције са задатком, да претреса и изучава сва питања која се тичу јавног здравља и хигијене града Београда одложи [за извесно време, док Суд не спроведе реорганизацију Сапитета. Господа одборници лекари биће позвани, да сарађују у дефинитивном извођењу ове реорганизације.

Одборник г. Др. Лазар Генчић са задовољством прима изјаву г. Др. Стојадиновића и напосред истиче потребу оснивања здравствене секције.

13.

На предлог Суда Одбор је

РЕШИО:

Да уђу у комисију, која ће прегледати извештај и понуде за Електричну и Гасну Централу

следећа г. г. одборници: Кирило Савић, Клементије Букавац, Ранисав Аврамовић, Ђорђе Радојловић, Милан Стојановић, Драгиша Матејић, Др. Страшимир Милетић, Др. Лазар Генчић, Др. Драгољуб Аранђеловић, Михајло Бурџић, Милован Матић, Алберт Фирт, Др. Александар М. Леко, Др. Драгољуб Новаковић и Милић Сокић.

Дужност ове комисије биће, да проучи извештаје комисије стручњака одређене од стране суда, да испита оферте за Гасну и Електричну Централу и да донесе предлог за пленум Општинског Одбора.

Пре него је изабрана предложена комисија, учествовали су у дискусији по овом питању одборници, г. г. Др. Страшимир Милетић и Шемајо де Мајо.

Одборник г. Др. Страшимир Милетић скреће пажњу Суду, као одборник из прошле општинске управе, да не постоји никаква одборска одлука о расписивању оферталне лиценције за подношење понуда за Електричну и Гасну Централу, и да је тај распис учинио на брзу руку Потпредседник прошле управе г. Коста Јовановић. Зато сматра, да треба да постоји начелна одлука одбора пре него се пређе на детаљну студију питања.

Одборник г. Шемајо де Мајо сматра такође, да се ово питање мора претходно добро проучити пре него се пређе на испитивање оферата; јер не треба заборавити, да је увођење гасне централе у вези са раскопавањем целог Београда. Требало би претходно одредити комисију, која ће испитати стање електричне централе, па тек онда донети начелну одлуку. Истиче, да Одбор прошле општинске управе није донео никакво решење по питању Електричне и Гасне Централне.

Председник г. Савчић изјављује, да тек сада чује, да не постоји одборска одлука за распис оферталне лиценције, али то ништа не смета; јер данашњи Општински Одбор не мора имати исто гледиште са ранијим. Електрична Централна, коју имамо веома је преоптерећена и има мало резерве, те се може десити, да останемо као у фебруару месецу без осветљења. Најбоље би било, кад би Општина могла сама да подигне Електричну Централу са довољним капацитетом, пошто су Електрична Централна и трамваји приносна предузећа. Не треба давати овакво предузеће приватнима у експлоатацију, него у недостатку финансијских могућности, уступити им за извесно време, с тим, да кад одређени број година истекне, предузеће прелази у руке Општине. На тај начин имаћемо струју, која нас јефтиније стаје него данас, а после извесног броја година добили бисмо предузеће, које нас ништа не стаје. Пошто је конкурс расписан с три могућности, то има довољно материјала да се испита, који је систем најбољи и према томе да Одбор, кад питање поново

дође пред њега са извештајем комисије одборника, донесе одлуку коју налази као најбољу.

После овога предлог је усвојен.

14.

Суд предлаже Одбору да се ниже именованим друштвима уступи општинско земљиште на уживање за 25 година, под следећим условима:

1. — Друштво је дужно да на томе земљишту отпочне подизање зграде најдаље у року од две године. Зграда мора одговарати намењеном циљу, означеном у правилима друштвеним и његовој молби. План зграде, поред Грађевинског Одбора, поднеће се на одобрењу и Општинском Суду.

2. — Друштво ће уживати дано му земљиште у границама горњег рока све дотле, док зграда коју подигне служи хуманим циљевима друштва. Друштво је власно да повећава грађевину, или подиже нову, која не сме бити мања од првобитне.

Општина има права да контролише употребу зграде на наведени циљ.

3. — Друштво може земљиште задужити само код Државне Хипотекарне Банке, чију ће ипотеку Општина одобрити тек кад зграда буде подигнута. Никакво друго задужење Општина неће одобрити.

4. — У случају да друштво ликвидира, или да престане дотичну грађевину употребљавати на наведени циљ, Општина ће је преузети у својину без икакве накнаде. Но општина може исту дати каквом Друштву које би се образовало са истим циљем.

5. — Ако се према плану грађевине покаже да је земљиште веће по што је потребно, Општина задржава право, да тај вишак уступи каквој другој хуманој установи.

6. — Порез на земљиште ако га буде, плаћаће Општина. Водоводне и остале таксе плаћаће Друштво. Ако Друштво не би уредно отплаћивало дуг и одговарало осталим обавезама, Општина је власна, да грађевину делимиче или у целини преузме и да обезбеди правилну исплату обавезе.

7. — По истеку горњег рока право уживања продужиће се и даље, ако дотична установа буде на сувременој висини, о чему ће тадашњи одбор Општински решавати. Ако право уживања не буде продужено, земљиште са свима зградама припада Општини, која ће примити и још неисплаћене дугове код Државне Хипотекарне Банке.

Друштва којима се уступа општинско земљиште следећа су:

1. — Југословенском Новинарском Удружењу (Секција Београд) уступа се земљиште на Малом Калемегдану а на плацу на коме је подигнут дом »Цвијете Зузорић« само из улице Кнез Михајлов Венац и то у величини до 600 м².

2. — За подизање Шегртског Дома уступа

се општинско земљиште у улици Ратарској бр. 46 у величини до 900 м².

3. — Обданишту бр. 3. уступа се плац на углу Душанове и Кнез Михаиловог Венаца у величини до 450 м² а у замену за уступљени плац у Душановој улици до Дорћолске Цркве Александра Новског по одлуци Одбора од 5. априла. 1928. год. АБр. 7400.

Потпредседник г. Д-р М. Стојадиновић образлажући предлог Суда истиче факат, да је Новинарском Удружењу Одбор Општине Београдске одобрио пре две године један плац на Таш-Мајдану, али да је доцније Суд одустао од извршења ове одлуке и тако новинари нису добили ништа. Сматра, да би давањем овога плаца Општина на неки начин одала признање нашој штампи, која је увек била на висини свога позива. Поред тога Новинарски Дом служио би за неку врсту репрезентације; јер би се у њему увек могли сместити и дочекаати страни новинари који долазе с времена на време из појединих држава у нашу земљу. — Што се пак тиче Шегртског Дома, за његово подизање Општина уноси у свој буџет кроз више година знатне суме тако, да укупан износ овога новца износи преко пола милиона динара. Сада би било потребно, да се још за подизање Шегртског Дома да плац, па да се иначе очајно стање шегрта поправи. То у толико пре, што правилник о подизању и употреби дома може бити готов за неколико дана. — Напослетку, у питању давања плаца Обданишту бр. 3. у замену за плац који му је раније био дан, истиче да Обданиште бр. 3. има довољно новца за изградњу свога дома.

Одборник г. Васа Лазаревић нема у начелу ништа против давања плацева поменутих друштвима, али сматра да новинарима не треба дати плац на Малом Калемегдану који је одређен за парк. Погрешка која је учињена давањем земљишта за Дом »Цвијете Зузорић« не треба да се још једном понови. Чини му се да и земљиште за Шегртски Дом у Ратарској улици предвиђено за Шегртски Дом, није погодно за циљ коме има да служи.

Одборник г. Д-р Страшимир Милетић сматра такође, да ма колико сви били једногласни да се изиђе на сусрет нашим новинарима, Мали Калемегдан није погодно место за овај Дом. Потребно је да се ово питање проучи од стране инжењера и шефова одељења, па тек онда да се изабере место за Новинарски Дом у споразуму са представницима самог Новинарског Удружења. — Земљиште за Шегртски Дом треба такође дати, али оно у Ратарској улици не изгледа погодно. Поред тога треба да зна, коме се земљиште уступа, чија је иницијатива: ако је Запатске Коморе нека она прими обавезу подизања; јер с одборима имамо кубуре.

Председник г. Савчић моли, да се прими овај предлог; јер су сви изјавили, да су задовољни.

Одборник г. Тихомир Панић мисли да не треба упробастити парк дајући место за Новинарски Дом на Малом Калемегдану, јер ће сутра неко друго друштво доћи да тражи плац на истом месту.

Одборник г. Ранислав Аврамовић слаже се са мишљењем г. Милетића, да питање земљишта за Новинарски Дом треба накнадно проучити. Иначе ако се да место за Дом на Калемегдану онда се гази Генерални План Београда. Решимо начелно да се да, али оставимо Суду да питање накнадно проучи. Изјављујући, да је у начелу за уступање и друга два плаца, моли Суд, да чешће сазива одборске седнице како би се овака важна и деликатна питања могла што боље продискутовати и нарочито видети, да ли се предлози слажу с Генералним Планом.

Одборник г. Јеврем Поповић слаже се с предговорницима о питању земљишта за Новинарски Дом и нарочито истиче, да су паркови украс граду и да је за један такав украс одређен Мали Калемегдан. Верује, да ће и новинари разумети ову ствар и пристати да добију на неком другом месту плац за свој Дом.

Одборник г. Ђорђе Радојловић моли г. Председника да се о овом предлогу не гласа него да се питање Новинарског Дома одложи за једну од наредних седница, а да се једногласно прихвати предлози за уступање плацева за Шегртски Дом и Обданиште бр. 3.

Председник г. Савчић усваја овај предлог. Одбор затим једногласно прихвата уступање плацева по предлогу Суда Обданишту бр. 3. и за подизање Шегртског Дома, а решава у начелу да се новинарима да плац за њихов Дом. Место за овај Дом да се одреди у споразуму са представницима Новинарског Удружења.

15.

Тач. 15, 16, 17, и 18 скидају се с дневног реда, како би се прикупили потребни подаци за мишљење одбора.

16.

По предмету АБр. 5000 Одбор је

РЕШИО:

Да се усвоји протокол колаудирајуће и су-пер колаудирајуће комисије за израду оград

Академског Парка и да се предузимачу, Техничком Предузећу »Рад«, исплати остатак суме по окончаном рачуну динара 194.104,88 с допунском кауцијом у износу од 46.017,54 дин. и да му се врати основна кауција.

17.

По предмету АБр. 6771 Одбор је

ИЗАБРАО:

За главног татора Цркве Св. Апостола и Евангелисте Марка г. Јована Јовановића, бив. инспектора Мин. Унутрашњих Дела, а за помоћне таторе г. г. Величка Ђоковића, учитеља у пензији, Добривоја Поповића, бакалина, сви из Београда.

18.

Тач. 20: Питање гробља, скинута је с дневног реда.

19.

Одборник г. С. Гојевац моли Управу да чешће сазива седнице или да дневни ред не буде овако дуг. Чини му се, да Суд хоће да малтретира одборнике дугим дневним редом.

Одборник г. Васа Лазаревић моли Суд, да узме у разматрање питање саобраћаја аутобуског који експлоатишу приватна друштва; јер не би требало да та кола саобраћају улицама на које немају право и тако конкуришу Општини, чује се да Општина има на трамвајском саобраћају 15—16 хиљада динара дефицита.

Председник г. Савчић: Одређена је комисија која ће све то извидети.

Одборник г. Васа Лазаревић: Треба видети како у уговору гласи.

Председник завршује седницу у 9.20 у вече.

Председник
Београдске Општине,
Милош Савчић, с. р.

В. д. Деловође Одбора,
Д-р Ђура Ђуровић, с. р.

Преглед Прихода

Београдске Општине на дан 31. марта 1929 године са
упоредним прегледом прихода за прво тромесечје 1928.

1928		1929		ПРИХОД	Наплаћено			
Партија	Позиција	Партија	Позиција		од 1/I-31/III 1928		од 1/I-31/III 1929	
					динара	п	динара	п
				I. Редован приход				
				А) Дажбине				
				1. Порези				
1		1		а) Прирез				
	1		1	Од приреза 10% непосред. пореза и 2 дин. од сваког пор. обвезника у Београд. Општини.	170.893	15	6.005	08
2		2		б) Трошарина	9.056.971	51	8.142.145	99
4		3		Б) Таксе				
				1. По закону о таксама				
	1		1	Опште таксе (Т.Бр. 359.369)	326.466	—	246.009	90
	2		2	По грађанском спору (Т.Бр. 359.369)	5.051	50	4.354	50
	3		3	» кривичном делу (Т.Бр. 370.372)	23.936	—	10.700	—
	4		4	Извршне таксе (Т.Бр. 373.378)	235.486	80	277.517	20
	5		5	Санитетске таксе (Т.Бр. 379.381)	147.472	30	141.211	80
	6		6	Клапичне таксе				
				а) од говеђе аренде	462.022	50	444.407	—
				б) од телеће аренде	400.966	—	334.843	—
				в) од свињске аренде	651.264	—	623.808	70
				г) од ситни преживари	31.535	—	32.181	40
	7		7	Од изношења ђубрета и сметл. из домова (Т.Бр. 383)	356.758	50	311.468	50
	8		8	Од чишћења улица (Т.Бр. 384)	423.972	—	336.444	50
	9		9	Грађевинске таксе (Т.Бр. 385.92)	201.288	50	161.956	30
10		10		За обезбеђење од пожара 10% од неп. пореза на зграде (Т.Бр. 393)	11.881	—	—	—
	12		11	За дозволу за вађење леда (Т.Бр. 395)	—	—	2.270	—
	13		12	» запрем. тротоара и ул. (Т.Бр. 396)	32.714	40	52.516	60
	14		13	За запрем. земљишта на трговима и др. местима (Т.Бр. 397)	1.491.120	05	1.206.723	85
	15		14	За пристајање уз обалу пароброда и плов објеката (Т.Бр. 398)	—	—	27.892	15
	17		16	За држање лукс. кола и фијакера са запрегом за личну употребу (Т.Бр. 400)	87.650	—	106.320	—
	18		17	За држање аутомобила за личну употребу (Т.Бр. 401)	195.550	—	384.680	—
	19		18	За дозволу стајања аутомобила, фијакера и кола на одређеним стапницама (Т.Бр. 402)	101.594	—	124.045	58
Пренос:					5.186.728	55	4.829.350	98

1928		1929		ПРИХОД	Наплаћено			
Партија	Позиција	Партија	Позиција		од 1/I-30/III 1928		од 1/I-31/III 1929	
					динара	п	динара	п
				Пренос:	5.186.728	55	4.829.350	98
	21	20		За истицање и држање фирми (Т.Бр. 404)	4.800	—	447.480	—
	22	21		За одобрење лепљења приват. пестак- них плаката, објава ит.д. (Т.Бр. 405)	17.952	—	5.000	—
	23	22		За дозволу држања паса у вароши Т.Бр. 406)	12.900	—	22.300	—
	24	23		За приређивање концерата, балова и т. д. (Т.Бр. 407)	679.427	90	489.017	82
	26	24		Такса за странце за време бављења у Београду (Т.Бр. 409)	339.662	—	239.717	—
				Свега по парт. 3 наплаћено	6.241.470	45	6.032.865	80
				2. Остале таксе				
5		4		а) Санитетске таксе				
	1	1		Од дезинфекције ствари	8.359	—	1.133	—
	2	2		» лекар. услуга	2.053	—	17.308	—
	3	3		» продаје стерил. млека	12.424	35	23.811	35
	5	5		» парног купатила у Мишар. ул.	138.694	—	127.178	50
				Свега по парт. 4 наплаћено	161.530	35	169.430	85
6		5		2. Гробљанске таксе				
	1	1		Од зидаких гробница	309.500	—	218.534	—
	2	2		» великих гробница	8.440	—	8.240	—
	3	3		» малих гробница	2.160	—	2.060	—
	4	4		» обнављања турнуса	3.100	—	1.110	—
	5	5		» отварања гробова и гробница	10.820	—	6.400	—
	6	6		» одржавања гробова и гробница	81.500	—	52.220	—
	7	7		» мртвачких кола и фијакера	1.050	—	250	—
	8	8		» ђуприја	4.800	—	4.810	—
		9		Ситни приходи	—	—	5.650	—
				Свега по парт. 5 наплаћено	421.370	—	299.274	—
7		6		в) Мерина				
	1	1		Од општин. каптара	597.445	60	471.756	35
	2	2		Са паринарице	142.391	05	92.527	—
				Свега по парт. 6 наплаћено	739.836	65	564.283	35
				В) Општин. привреда				
8		7		1. Водовод				
	1	1		Од основне таксе за воду	1.383.186	50	1.156.338	—
	2	2		» таксе за водомере	50.776	—	36.319	—
	3	3		» више потр. воде	265.679	—	72.672	—
	4	4		» савског водовода	65.958	—	4.983	—
	5	5		» разних прих. водовода	4.522	—	65.498	—
				Свега по парт. 7 наплаћено	1.770.121	50	1.335.810	—

1928		1929		ПРИХОД	П а п л а њ е н о			
Партија	Позиција	Партија	Позиција		од 1/I-31/III 1928		од 1/I-31/III 1929	
					динара	п	динара	п
9		8		2. Канализација				
	1		1	Од употребе канала	171.962	—	159.569	—
	2		2	> спајања канала	8.133	85	92.172	05
				Свега по парт. 8 наплаћено	180.095	85	251.741	05
10		9		3. Закуп земљишта и зграда				
	1		1	Од употребе општин. земљ.	366.847	80	608.772	30
	3		3	> нових станова у Раднич. улици	99.940	05	29.810	—
	4		4	> старих станова у Раднич. улици	31.285	75	9.074	—
	5		5	> нових станова у Дринчић. улици	15.286	—	11.304	—
	6		6	> нових станова код Вшетеч. Млина	3.532	—	1.952	—
	7		7	> осталих зграда	206.634	41	810.208	65
				Свега по парт. 9 наплаћено	726.516	01	1.471.120	95
11		10		4. Паркови и Вртови				
	1		1	Од продаје цвећа	—	—	2.940	50
	2		2	> седишта у парковима	—	—	1.000	—
	3			> закупа киоска на Калемегдану	45.727	50	—	—
				Свега по парт. 10 наплаћено	45.727	50	3.940	50
12		11		5. Капитал				
	1		1	Од дивиденде купона	31.250	—	2.787.350	—
				Свега по парт. 12 наплаћено	31.250	—	2.787.350	—
14		13		7. Разни приходи				
	1	9/9		Приходи од јавних писоара	29.287	—	6.958	70
	2	1		Новчане казне	31.285	—	14.415	—
	5	4		Од општин. издања глас. спискова, грађан. карата и т. д.	10.826	—	3.415	—
	6	5		Од сточ. пасоша и призн. књижица	11.341	60	1.370	30
	7			Дијурна за излаз. чиновника по чл. 19 фин. зак.	560	—	390	—
	7а			Од аутобуса	179.675	—	36.803	50
				Свега по парт. 13 наплаћено	262.974	60	97.832	80
				Свега Редовног Прихода . . .	19,808.757	57	21.161.800	37
				II Ванредни Приходи				
15		15		1. Од регулације				
	3		3	Од апроприј. и продаје регул. фонда и општин. имања	770.353	—	40.779	80
				Свега по парт. 15 наплаћено	770.353	—	40.779	80
16		16		2. Дуговани приходи				
	1		1	Од приреза 10% непосред. пореза и 2 дин. од сваког пореског обвез-				
				Пренос:	770.353	—	40.779	80

1928		1929		ПРИХОД	Наплаћено			
Партија	Позиција	Партија	Позиција		од 1/I-31/III 1928		од 1/I-31/III 1929	
					динара	п	динара	п
				Пренос:	770.353	—	40.779	80
				ника у Београд. Општини по чл. 17 у вези чл. 18 и 29 зак. о сувоз. путевима	396.504	—	800	—
	2		2	10% за обезбеђење од пожара	26.726	—	—	—
	4		4	Таксе по зак. о таксама	682.923	—	98.711	20
	5		5	Од такса санитетских	96	—	2.963	50
	6		6	» » гробљанских	38.600	—	84.110	—
	7		7	» » водовода	771.385	80	898.591	50
	8		8	» » за канализацију	58.450	15	45.542	—
	9		9	» » » сметлиште	154.057	70	197.504	—
	10		10	» » чишћења улица	171.226	20	175.010	50
	11		11	» закупа земљ. и зграда	82.675	—	93.502	40
				Свега по парт. 16 наплаћено	2,382.643	85	1,597.077	10
17		17		3. Калдрмина				
	1			Неподигнута калдрмина од Држ. Хип. Банке по решењу г. М. Финансија	—	—	440.470	40
				Свега по парт. 17 наплаћено			440.470	40
18		18		4. Непредвиђ. приходи				
				Разни непред. приходи	19.795	—	93.254	76
	1		1	Свега по парт. 18 наплаћено	19.795	—	93.254	76
				Приходи од закупа шлепова	—	—	60.000	—
				Свега Ванред. прихода	3,172.791	85	2,231.582	06

Рекапитулација

Редовни приходи Од 1/I-31/III 1928 Дин. 19.808.757,57 Од 1/I-31/III 1929 Дин. 21.161.800,37
 Ванредни приходи Од 1/I-31/III 1928 » 3.172.791,85 Од 1/I-31/III 1929 » 2.231.582,06
 Укупно Редовни и Ванр. приход Дин. 22,981.549,42 Дин. 23,393.382,42

Из Главног Књиговодства
 Општине Града Београда.

Решења Суда, позиви и саопштења

Решење суда о додацима на скупоћу општинским службеницима

Суд Општине Београдске на седници својој од 28. маја 1929. год. А. Бр. 11402. а у допуну ранијег решења Бр. од донео је следеће решење:

„Да се породични додатак службеницима општинским рачуна и исплаћује и то:

1.) Новопостављеним службеницима од дана ступања на дужност;

2.) Нежењеним службеницима, који су у служби, општинској, па се ожене, од дана венчања;

3.) Службеницима, који су већ у служби, па добију новорођенче, од дана рођења новорођенчета; и

4.) Службенику, који у року за два месеца не пријави породицу за додатак, рачунаће се додатак од дана подношења докумената за додатак за два месеца уназад и у будуће, а за протекло време преко два месеца уназад, губи право на тај додатак.

Шефови одељења — одсека саопштиће ово решење свима службеницима, који су до сада у служби на потпис, а са новопримљеним поступити по тачки 1. и 4. овога наређења“.

За хемиску и бактериолошку анализу млека грађанима града Београда

У последње време долазе доста честе жалбе да млеко, које се продаје у реону Града Београда није по квалитету онакво какво би према санитарским прописима требало да буде.

И ако органи Општине Града Београда врше свакодневну контролу млека које се уноси у Београд, ипак је могуће, — због малог броја контролних органа, или због тога што продавци млека дошпије, у самој вароши, додају у млеко воду, — да је квалитет млека појединих продавца лошији и да не одговара санитарско-хигијенским прописима.

Стога се обраћа пажња грађанству, да сваки потрошач млека, који сумња да купљено млеко није добро, може сумњиво млеко послати на анализу хемиској и бактериолошкој Лабораторији Општине Града Београда (Југовића ул. бр. 1) где ће се анализа млека извршити бесплатно,

истога дана, а према продавцима таквога млека предузети оштре законске мере.

Из канцеларије Санитетског Одељења Општине Града Београда. Л. Бр. 6715. 22. V 1929.

Пажња грађанству

Калемљење деце против великих богиња

Скреће се пажња грађанству да своју некалемљену децу против великих богиња донесе на калемљење и то ових дана: у општинску амбуланту Кр. Милана ул. бр. 61. сваког дана, и недељом од 3—6 часова по подне; у амбуланту у Кичевској ул. бр. 6 и у Средачкој ул. бр. 2. сваке недеље од 3—6 часова по подне. У основне школе: Палилулску, на Вождовцу, код Саборне Цркве, и Дом Културе на Сењаку сваке недеље од 3—6 часова по подне.

Санитетско полицијски лекари вршиће контролу сваке куће у којој има деце, и сваког родитеља строго казнити на основу Санитетског Закона који не доведе своје дете на калемљење.

Из канцеларије Санитетског одељења Општине Града Београда.

Објава грађанима за набавку канти за изношење сметлишта

Суд Општине Града Београда објављује свима сопственицима кућа у реону између улица: Душанове, Видинске, Гробљанске, делом Краља Александра, до Синђелићеве, Милешевске, Војводе Драгомира, Ново-пазарске, Соколске, Мачванске, Браничевске; Катанићеве, Крушедолске, Милоша Поцериз, Зринскога, Дурмиторске, Милоша Великог, Дринске, Сарајевске, Немањине, Кара-Ђорђево, па кнез Михајловић Венцем до Душанове, да у року најдаље до 1. јула, 1929. г. набаве и у својим кућама на лако приступачним местима поставе у довољном броју канти од поцинкованог лима, немачког типа, за изношење сметлишта.

Тип ових канти може се видети у Одељењу за Одржавање Чистоће, на Тркалишту.

Ко од сопственика не буде до одређеног рока набавио канти, обуставиће му се износ сметлишта и вода.

Ближа обавештења тражити у Одељењу за Одржавање Чистоће, или на тел. 14-46.

Из Суда Општине Града Београда на дан 16. априла 1929. године АБр. 8466.

ПРЕГЛЕД

Заклане стоке на Кланици по врстама у току 1928. године

МЕСЕЦ	Бивола	Волова	Крава	Оваца	Коза	Јагањаца	Јаради	Телади		Свиња	Прасади	Меса кграма		ПРИМЕДБА
								комада	кграма			говедет	свињског	
Јануар	—	1.764	360	9	—	38	—	2.741	142.249	3.285	1.035	7.101	9.797	Код рубрике „Телади“ изнет је и број килограма, јер се аренда наплаћује од кграма.
Фебруар	—	1.959	166	15	—	868	—	2.437	128.877	2.826	45	4.689	6.101	
Март	2	2.030	201	1	—	2.241	—	2.595	131.206	2.759	7	3.961	6.475	
Април	—	1.346	201	8	—	6.076	—	1.973	96.210	2.101	26	5.413	1.003	
Мај	—	1.629	193	8	—	8.503	—	2.814	131.29	2.385	28	5.931	1.994	Рубрика „Меса кграма“ показује број кграма издатог од дифераната за војску. Овде није вођен преглед о броју граа.
Јуни	—	1.629	147	213	2	10.501	30	3.147	149.138	2.199	8	7.053	—	
Јули	—	1.561	127	1.758	—	2.153	—	3.093	150.196	2.350	7	6.091	3.265	
Август	—	1.881	136	1.920	—	146	—	2.887	151.813	2.559	7	6.401	—	
Септембар	—	2.040	98	2.004	—	51	—	3.303	174.058	2.746	19	6.075	2.643	
Октобар	—	2.524	77	2.536	—	17	—	3.797	199.802	3.606	42	7.594	—	
Новембар	1	2.387	67	1.991	—	—	2	3.419	178.781	3.440	52	6.784	—	
Децембар	—	2.151	116	698	—	—	32	2.958	150.091	3.365	45	6.723	80	
Свега	3	22.901	1.889	11.161	2	30.594	32	35.164	1781.150	33.621	1.321	73.771	31.358	

ОПШТИНСКО ЗАКОНОДАВСТВО

Одредбе из закона о таксама о наплати такса код општине Београдске

У овој рубрици „Општинско Законодавство“, донећемо све одредбе из закона о таксама, које се односе за наплату такса од стране општине Београдске.

Ове су одредбе одобрене решењем Господина Министра Финансија Бр. 12327 од 30. априла, 1924. године:

Суд Општине Града Београда молио ме је да одобрим одлуку Суда и Одбора од 20. и 21. марта тек. год. Бр 6774 и 6775 о повећању такса из одељка „Л“ таксене тарифе ТБр. 333 — 407., као и о увођењу нових такса сходно члану 24. закона о државној трошарини, таксама и пристојама.

Пошто сам се уверио да су одлуке Суда и Одбора у начелу на закону основане али да су извесне стопе превисоке, то на основу ТБр. 333 — 407. као и члана 24. закона о државној трошарини, таксама и пристојама.

РЕШАВАМ:

Да Суд Општине Града Београда може у корист своје касе наплаћивати ове таксе и то:

1. Опште таксе:

Тар. Бр. 333

За све писмене и протоколарне представке и молбе, по којима општински суд не издаје нарочито писмено решење осим оних, који су оптерећени нарочитом таксом 3.— дин.

1. Напомена. За представке, којима се од општинског суда тражи потврда или у опште издавање каквог службеног акта, који подлежи особеној такси (уверење, сведоџба, решење и т. д.) плаћа се особено такса прописана овим тарифним бројем.

2. Напомена. Ову таксу полаже свако лице потписано на писменој протоколарној представи или молби. Али ако се више лица, било правна било физичка, или и једна и друга, која се по природи својих односа појављују на извесном писмену, представци или молби као једна засебна заинтересована страна, као што су: ортаци у једној радњи, смесничари, браћа у задрузи и томе слично, а тако и лица, која не представљају једну засебну заинтересовану страну, али се њихово тражење односи на један исти предмет као на пр. молба грађана за подизање неке опште установе, регулације улица, улепшавање вароши и томе слично, та лица у тим случајевима плаћају само једну таксу.

Тар. Бр. 334.

За сва писмена решења кад се доносе на захтев приватних, као и за решења која се доносе по дисциплинским кривицама општинских службеника, у колико то другојачије није наређено 10.— дин.

1. Напомена. У свима овим случајевима, где су прописане извесне таксе за разна одобрења, допуштења и потврђења, кад се она издају, наплаћивање се за решење, којима се потражиоци извештавају о одбијању, само такса предвиђена овим бројем.

2. Напомена. Као решења или одлуке за које се плаћа ова такса у ТБр. 334. сматрају се само формална решења и одлуке које се доносе на захтев појединаца и овима издају, а не и кратке одлуке које се по службеној административној дужности и пракси стављају на поједине молбе, представке и писмена, која су већ снабдевена прописном таксом, као што су: молбе за осуство, за сл. жбу, за почек плаћања и т. д. изузев случају кад молилац изрично захтева да му се такве одлуке издаду у облику формалног решења.

Тар. Бр. 335.

На све прилоге који су уз молбе, жалбе, тужбе и у опште писмене и протоколарне представке подносе, било у оригиналу или у препису, за које није никаква такса плаћена нити су овим законом другом таксом оптерећени, нити овим или другим законом од плаћања таксе изузети, а тако исто на прилоге, чији су оригинали били оптерећени плаћањем таксе али који се у непотврђеном препису подносе . 1.— дин.

1. Напомена. Плаћању ове таксе подлеже само они прилози, којима се утврђују наводи у поднесеној молби, жалби, тужби или преставци.

2. Напомена. Преписи појединих прилога и писмена кад се подносе у више примерака по административној потреби и пракси суда не подлеже плаћању таксе. Ако се више прилога препишу на једном или више листова, па се као доказ приложе, као на пр. више признаница, рачуна, уверења, писама и т. д. плаћа се такса за онолико примерака колико факата представљају.

Тар. Бр. 336.

За уверење које општинске власти издају приватнима о њиховим личним особинама, односима, способностима, раду или фактима и приликама који се њих тицати могу. . . . 10.— дин.

Тар. бр. 337.

За потврду уверења, изјава или сведочанства о свему наведеном у предњем тарифном броју кад ово сведоци издају . . . 10.— дин.

Напомена. За сама уверења изјава или сведочанства, која су издата од стране сведока, има да се наплати и такса по ТБр. 3. и 4. таксене тарифе у таксеним маркама.

Тар. бр. 338.

За уверење да су ствари пренешене из иностранства за личну употребу . . . 50.— дин.

Тар. бр. 339.

За потврду уговора, облигација, признаница и у опште исправа од вредности чије потврђење долази у надлежност општинског суда 10.— дин.

Кад се једна исправа тврди у више примерака наплатиће се горња такса за један примерак а за остале по . . . 2.— дин.

1. Напомена. На правне послове у овим исправама такса се наплаћује у корист државне касе.

2. Напомена. При потврђењу облигације признаница разних врста, уговора и у опште писмена, за које је требало пре потврђења платити таксу за правни посао, власт, која то писмено потврђује дужна је пре потврђивања уверити се, да ли је за правни посао такса плаћена, па ако није а писмено је благовремено на потврду поднето, позваће молиоца да са таксом за потврду из ТБр. 339. так. тарифе и ту таксу положи, а ако је исправа неблаговремено на потврду поднесена, онда ће се поступити по чл. 51. и 61. закон о таксама.

Тар. бр. 340.

За писмене молбе за расматрање свршених акта где долазе и рачунске књиге . . . 10.— дин.

Напомена. Као свршена акта сматрају се она, по којима су решења или пресуде постале извршене, или у опште предмети који су као свршени у архиву остављени.

Тар. бр. 341.

За преписивање службених акта и докумената без оверења, за изводе из рачунских и других службених књига које општински суд издаје, од пола табака:

а) кад преписује приватни . . . 3.— дин.

б) кад преписује власт . . . 5.— дин.

1. Напомена. Ова такса наплаћује се према броју табака у оригиналу.

2. Напомена. Као табак рачуна се ма колико из њега било преписано, а кад се преписивање врши из рачунских и других књига рачунаће се један лист (фолио) књиге у један табак, а једна страна у пола табака, ма колико из стране било преписано.

Тар. бр. 342.

За потврду или оверавање преписаних акта, ако та акта нису већа од једног табака 5.— дин.

а на сваку половину табака, што преко једнога пређе још по . . . 2.— дин.

1. Напомена. Такса за оверење преписаних акта наплаћује се према броју табака у оригиналу.

2. Напомена. Кад се по овоме тарифноме броју тврде више примерака истог преписа ова ће се такса наплатити за сваки примерак. Пропис 2. Напомена ТБр. 341. важи и овде.

Тар. бр. 343.

За потврду уговора о усиновљењу 50.— дин.

Тар. бр. 344.

За тражење образовања изабраног суда 20.— дин.

Тар. бр. 345.

За вештачење пре спора у случају §. 247. тач. 2. грађ. поступка или за испит сведока пре парнице . . . 10.— дин.

Тар. бр. 346.

За упутни акт полициској власти за пасоше или објаву . . . 5.— дин.

Тар. бр. 347.

За овлашћење пред судом . . . 5.— дин.

Тар. бр. 348.

За отказ овлашћења пред судом 5.— дин.

Тар. бр. 349.

За издавање тапија:
за израду, штампање тапије са уцртаном скицом у пет примерака са потврдом 200.— дин.
А поред тога:

1. од сваког кв. м. срачунате површине земљишта по . . . 0.10 дин.

2. ако на земљишту има зграда још:

а) од сваког кв. м. површине под зградом у приземљу . . . 0.50 дин.

б) од сваког кв. м. површине под једносратном зградом . . . 1.— дин.

в) од сваког кв. м. површине под двосратном зградом . . . 2.— дин.

г) од сваког кв. м. површине под зградом са више од два спрата . . . 3.— дин.

Тар. бр. 350.

За обзнану добошем или објавом у месту на захтев приватних . . . 50.— дин.

Ову таксу плаћају у напред лица по чијем се тражењу или у чију се корист врши обзнана.

Тар. бр. 351.

За тражење изузећа сваког судије кад општински суд решава по . . . 10.— дин.

Напомена. Треба разликовати изузеће судија општинског суда по ТБр. 171 такс. тарифе, која се захтева преко првостепеног суда, од изузећа које се врши код општинског суда и такса се плаћа у готовом новцу по ТБр. 351. такс. тарифе.

Тар. Бр. 352.

За чување кључева од приватног стана или какве друге зграде на захтев приватних 50.— дин.

Тар. Бр. 353.

По молби за пријем у чланство општине плаћа се на име основне таксе . . . 100.— дин.

А поред тога по пријему у чланство и за упис у регистар становништва плаћа се још и такса која износи половину износа непосредног пореза и приреза, које примљени у чланство има да плати у Београду у години тражења чланства. Но ова такса не може бити већа од 3000.— дин.

Ову таксу не плаћају државни и самоуправни чиновници, који су са службом у Београду.

Тар. Бр. 354.

По молби за пријем у чланство општине после пријема у поданство плаћа се на име основне таксе, 1.000.— дин.

а поред тога по пријему у чланство и за упис у регистар становништва плаћа се још и такса која износи половину износа непосредног пореза и приреза које примљени у чланство има да плати

у Београду у години тражења чланства. Но ова такса не може бити већа од 6.000.— динара.

Тар. Бр. 355.

За исписивање из чланства општине и акт о одсељењу 10.— дин.

Тар. Бр. 356.

За извештај из статистичких података о стању 10.— дин.

Тар. Бр. 357.

За опомену ради доплате мање положене таксе 5.— дин.

Тар. Бр. 358.

За опомену о неплаћеном дуговању општини на време:

- а) први пут 5.— дин.
- б) други пут 10.— дин.
- в) трећи пут 15.— дин.

Напомена. Наплата ове таксе врши се уз наплату главне тражбине. За опомену о плаћању општинског приреза не плаћа се такса.

(Наставиће се.)

Службени огласи

Оглас

о издавању под закуп права скупљања и одношења отпадака ђубрета на Дунавском Кеју и код Електричне Централне

На дан 8. јуна, 1929. год. у 10 часова пре подне у канцеларији Управе Општинских Добара — Југовићева ул. бр. 1. — партер — издавање се путем усмене јавне лицитације под једногодишњи закуп право сакупљења и одношења отпадака са ђубришта на Дунавском Кеју и код Електричне Централне.

Права надметања имају сва лица која полажу пре почетка лицитације кауцију у 5.000. динара.

Из Управе Општинских Добара Бр. 4015 од 23. маја, 1929. год. у Београду.

Оглас

За наплату дужне таксе у Дин. 9120 колико дугује Јосип Кенереш из Суботице, Таксено-Привредни Одсек изложиће на дан 8. јуна 1929. год. 8 у часова пре подне продаји пописних двадесет и

девет клупа — рекламних — у канцеларији Таксено-Привредног Одсека — Југовићева ул. бр. 1. Процењена вредност је 880. динара.

Позивају се заинтересована лица да дођу на ову продају.

Из канцеларије Таксено-Привредног Одсека 30. маја 1929. год. Бр. 4421.

Оглас

за набавку
10.000 вагона кубних метара дрва

На дан 10. јуна, 1929. године у 10 часова пре подне, одржаће се у Економату Београдске Општине II офертална лицитација за набавку 10.000 куб. метара дрва а за потребу основних школа и Општинских Установа.

Услови за ову набавку могу се добити у Економату Београдске Општине сваког радног дана од 8—12 пре подне и од 3—6 часова по подне.

Ебр. 2416 Из Суда Општине Града Београда од 29-V-1929. године.

Оглас

За набавку 260 вагона угља

На дан 7. Јула, 1929. године, у 10 часова пре подне, одржаће се у Економату Београдске Општине офертална лицитација за набавку 260 вагона угља за Беле Воде и Савски Водовод.

Услови се могу добити сваког радног дана у Економату Београдске Општине. Узун Миркова ул. бр. 1.

Ебр. 2958 из канцеларије Економног Одељења Општине Београдске од 21-V-1929. године.

Оглас

о издавању под закуп киоска код Коларца

На дан 15. јуна, 1929. год. у 9 часова пре подне, одржаће се у Управи Општинских Добра — Југовићева ул. Бр. 1 —

партер — усмена јавна лицитација за издавање под једногодишњи закуп киоска пред ресторацијом „Коларац“ на углу Коларчеве и Поенкареове улице.

Права надметања имају сва лица која полаже пре почетка лицитације кауцију у 5.000.— динара.

Из Управе Општинских Добра, Бр. 4015 од 23. маја, 1929. год. у Београду.

Оглас

На дан 7. јуна 1929. год. у 9 часова пре подне одржаће се у Управи Општинских Добра — Југовићева ул. бр. 1. офертална лицитација за продају десет комада рекламних стубова, као и осталих рекламних табли чија је укупна процена 4.800. динара.

Право надметања имају сва лица која пре почетка лицитације положи кауцију у 10% од процене вредности.

Из Управе Општинских Добра 30. маја 1929. год. Бр. 4420.

Јавна лицитација кријумчарске робе

По извршним решењима Управе Београдске Варошке Трошарине Т. Бр. 1240, 1869, 1392, 4665/28, 1303, 2076, 1242, 1384, 1298, 2172, 1907, 1955, 1661, 1780 и 726. Управа Варошке Трошарине изложиће продају путем јавне лицитације на дан 18. Јуна, 1929. године пред канцеларијом Управе на Ракиској Пијаци — Краља Александра улица број 79. у 9 часова пре подне, кријумчарске артикле и то:

1.	5 кгр. ракије јачине	10 гр. по процени вреди	-	-	-	дин.	50.—
2.	10	"	17	"	"	са балоном	150.—
3.	15	"	10	"	"	"	150.—
4.	22	"	20	"	"	"	250.—
5.	10	"	8	"	"	са амбалажом	110.—
6.	22	масти	-	-	-	са кантом	330.—
7.	7	ракије јачине	17 гр. по процени вреди	са флашама	-	-	120.—
8.	11	"	10	"	"	са балоном	130.—
9.	10	"	11	"	"	са балоном	110.—
10.	21	рума	-	-	-	са амбалажом	215.—
11.	16	сапуна „тоалет“	-	-	-	-	800.—
12.	3	ракије јачине	14 гр. по процени вреди	са флашама	-	-	45.—
13.	10	"	12	"	"	са балоном	240.—
14.	2	"	18	"	"	са флашама	30.—
15.	10	"	10	"	"	са балоном	100.—
16.	5	"	10	"	"	са флашама	50.—
17.	44 ком.	ролетни од дрвета и 10 ком. разних гвоздених делова за ролетне, по процени вреди ова конструкција	-	-	-	-	10.000
18.	Разне друге робе.						

Купци ракије и вина дужни су, када робу подигну по плаћеној излицитираној цени, да плате и државну и обласну трошарину.

Куповна цена полаже се одмах по свршетку лицитације, која се за сваку ствар закључује чим престане надметање.

Ову продају Управа Варошке Трошарине објављује свакоме и позива купце да горе означеног дана дођу и изврше куповину именованих артикала.

Из канцеларије Управе Варошке Трошарине на дан 20. маја 1929. г. Т. Бр. 2455. Београд.

Власник: Општ. Београдска. — Уредник: Слободан Видаковић, реф. Општ. Града Београда, Немањина 23.